

PRESBITER

TARTALMUNKBÓL

- Közgyűlésre készülünk
- Emlékezetes presbiterek
- Izráel és Eklézsia
- Ezeréves a keresztyén Magyarország

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

IX. évfolyam 1. szám

BUDAPEST

2000. január-február

Készek legyetek!

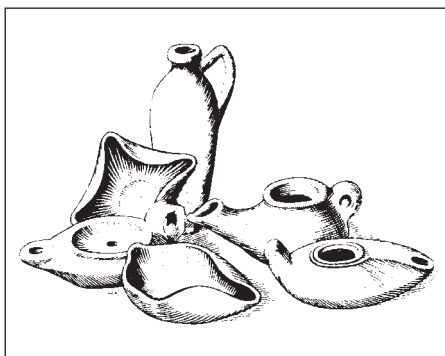
Olvasandó: 1Péter 3,15

Mindig. Ha taxiban vagy mentőautóban utazunk, hallhatjuk, hogy a vezetőnél folyamatosan szól a rádiótelefon. Az üzenetek, válaszok váltják egymást, közte kis dallamfütty. A vezető látszólag oda sem figyel. Beszél velünk, figyel a forgalomra, végzi a munkáját. Mi, utasok különösen semmit nem értünk a félmondatokból, rövidítésekéből. Az egész olyan, mint egy értelmetlen, zavaró háttérzaj... És egyszer csak a vezető odanyúl a mikrofonhoz, és válaszol: – Igen, körülbelül 10 perc múlva végzek, és akkor indulok oda. Adást vettem, vége. – **Nem tétlenséget jelent a „mindig”.** Végzem a feladatomat, élek a családomban, baráti társaságban töltöm a szabadidőmet, de ez a mennyei telefon **mindig** be van kapcsolva. Ha jön a nekem szóló üzenet: – Nézd, neki bánata van; – nézd, ő reménytelen; – nézd, ő az örömet szeretné valakivel megosztani... – Igen, Uram, indulok. Pál apostol Titusznak adott tanácsára emlékeztetnék a mindiggel kapcsolatban: „Hirdesd az igét, állj elő vele alkalmas, alkalmatlan időben” (2Tim 4,2). Ami nekem akár alkalmas, akár nem. Még ha emiatt lemaradok az esti híradóról vagy kedvenc filmsorozatomról vagy elkésem egy megbeszélésről. **Mindig.**

Készek legyetek. A kész-ség nem csak hajlandóságot jelent. Nem csak azt a készséget, hogy ha Isten indít, én leteszem, ami a kezemben van, és indulok, mint a halász tanítványok Jézus hívására. A készség **felkészültséget is jelent.** Az okos szüzek kész-ségét. A Szent Lélek olaja ott legyen betöltve a lámpásunkba! „Még ha álmomból ébresztenek is”, meg tudok felelni. Nem akkor kezdek utánanézni. Hajlandó legyek és felkészült legyek.

Megfelelni. Nem rátukmálni, nem győzködni – felelni! Várjuk meg, amíg kérdeznek. A kérdés sokféleképpen jöhet. Lehet konkrét kérdés: te hogy tudsz nyugodt maradni ebben a helyzetben? De gyakran egy panasz, egy kétségbeesett segítségkérés, egy megoldatlan élethelyzet jelenti a kérdést, amire felelni kell. Higygyük, hogy Isten készíti el az alkalmat.

Mindenkinek. Annak is, aki megmosolyog érte, annak is, aki gyűlöli Isten népét, meg a pogányként felnőtt fiataloknak

vagy idegen szomszédoknak az orvosi váróban vagy a vonaton. Ha Isten alkalmat készít, ne akarjam felülbírálni, hogy neki nem érdemes vagy már százszor mondtam, úgysem figyel rá...

Aki számot kér tőletek: Ez néha számonkérés, néha beszámoltatás. A **számonkérés** úgy jöhet, hogy még egy magát keresztyénnek valló is: kétségbe esik, kiborul, hazudik, éktelenül cselekszik... A **beszámoltatás** pedig valami ilyen: – hogy tudsz te ebben a helyzetben nyugodt maradni, miért nem mondd meg a magadét neki? – hogy tudsz kijönni abból a kis nyugdíjadból?... A társadalom gyakran elszámoltat minket mind a jó, mind a rossz dolgainkkal.

Bennetek levő. Ez a „készek legyetek” biztatásnak a felkészültek legyetek vonatkozása. Arról kér számot a világ, ami bennünk van. Nem az olvasott, megtanult frázisokat várják tőlünk, hanem azt, ami bennünk munkál. Ha Jézus Krisztus van bennünk, akkor arról számolunk be, ha magunkkal vagyunk tele, akkor arról, és ha sérelmeinkkel vagyunk tele, akkor a beszámolóink is arról fog szólni.

Reménységéről. A legtöbb ember fél. A félelem gyökere a bizonytalanság: betegségtől, öregségtől, változástól, szegénységtől, bántástól, egyedüllétől... Beszámolóinknak ezért a bennünk lévő reménységről kell szólnia, és arról, hogy ez az ő számára is el van készítve. Neki is lehet reménysége. Nem kell félnie. **Mi a reménységem?** A Heidelbergi Káté válasza ez: „Az, hogy mind testestől, mind lelkestől, mind életemben, mind halálomban nem a magamé, hanem az én hűséges Megváltómnak, a Jézus Krisztusnak tulajdona vagyok.”

Szelídséggel. A bizonyágtétel módjára két tanácsot tartalmaz ez az Ige. Ez az első a **horizontális vonatkozás.** Vagyis, hogy hogyan viszonyuljak ahhoz, akinek számot adok a bennem lévő reménységről. Előfordul ugyanis, hogy az alkalom is jó, bennem megvan a készség is, meg a felkészültség is, mégsem ér célba bizonyágtételem, mert baj van a módjával. A mindent tökéletesen tudó magabiztosságával, kioktatóan vagy kíméletlen keménységgel a másik nyakába zúdított igazságnak lehet, hogy minden szava igaz, de mégsem helyes. „Boldogok a szelídek, mert ők örökségül bírják a földet” (Mt 5,5).

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás a 1. oldalról)

Félelemmel. Ez pedig a bizonyágtétel **vertikális vonatkozása.** Vagyis hogy milyen legyen a viszonyom Istenhez. Az a félelem, hogy „ha nem Te szólsz, Uram, a szó fülig ha érhet, de szívig nem mehet”, ahogy az 512. énekünk 4. versében énekeljük. Vagy más vonatkozásban, ahogy a színész figyel a sűgóra. Bár felkészült a szövegből, de most, amikor tétje van, el ne rontsa.

Személyes bizonyágtétel

• Édesanyámat néhány hete hívta haza Teremtője. A hivatalos papírokkal a kerületi tisztviselői irodába kellett mennem. Ott az ügyintéző, rutinból, néhány együttérző szót szólt. Megszólalt rögtön „kis rádiótelefonom”, és bár igazán nem készültem előre bizonyágtétellel, olyan jó volt mondani, hogy édesanyám az örök élet bizonyosságában élt és halt meg. Én hiszem, hogy csak előre ment, és én is megyek utána, ha eljön az ideje. Felfigyelt erre a hölgy, és még pár szót válthattunk a bennem élő reménységéről.

• Egyszer egyik ügyfelünk panaszkodott, amikor nála jártunk, a létbizonytalanság miatt: hogy mennyire nehéz munkát kapni, s az ember milyen könnyen utcára kerül. Én csak annyit mondtam, hogy mi pedig úgy vagyunk, hogy a mindennapi kenyerünket kérjük imádságban, de Isten olyan kegyelmes, hogy megadja a rávalót is. Azóta nagyon jó viszony alakult ki köztünk. Újabb beszélgetős alkalmat még nem készített Isten velem, de hiszem, hogy minden látogatásunk emlékezteti őt az élő Istenre.

• Előző munkahelyemről egy viharos szétesés kapcsán kellett eljőnnöm. Nekem személy szerint semmi bajom nem volt a főnökkel, de a többi távozóval együtt rossz megítélés alá kerültem én is. Amikor a végső elszámolás volt, egy prédikációs kazettát vittem neki, és megmondtam, hogy bennem semmi harag vagy gyűlölet nincs iránta, mert én hiszem, hogy nekem munkáltatóm az élő Isten, és Ő eddig is és ezután is gondoskodni fog rólam. Kiderült, hogy református gimnáziumban végzett, és egy jó beszélgetés után békességben váltunk el. Azóta is, ha találkozunk, nagy örömmel köszönt. Csak Isten tudja, mit végzett el benne ez a beszélgetés.

Dr. Viczián Miklós

Igéről-Igére Tanuljunk naponta egy Igét!

Lukács evangéliumának
8–18. része alapján

8,3 „... akik szolgáltak neki vagyonaiból.”

8,14 „... az élet gondjai... megfogják azt és nem érlelnek termést.”

8,18 „Vigyázzatok tehát, hogyan hallgatójátok!”

8,25 „Hol van a ti hitetek?”

8,39 „... beszéld el, mit tett veled az Isten.”

8,46 „... mert észrevettem, hogy erő áradt ki belőlem.”

8,48 „Leányom, hited megtartott téged...”

8,50 „Ne félj, csak higgy, és meggyógyulsz.”

9,13 „Ti adjatok neki enni!”

9,20 „Hát ti kinek mondtok engem?”

9,26 „Mert aki szégyell engem és az én beszédemet, azt az Emberfia is szégyellni fogja...”

9,35 „Ez az én Fiam, akit kiválasztottam, reá hallgassatok!”

9,41 „Ó, hitetlen és elfajult nemzedék... meddig szenvedlek még titeket?”

9,44 „... az Emberfia emberek kezébe adatik!”

9,48 „Mert aki a legkisebb mindnyájatok között, az a nagy.”

9,62 „Aki az eke szarvára teszi a kezét, és hátratekint, nem alkalmas az Isten országára.”

10,2 „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés...”

10,20 „... annak örüljétek, hogy a nevetek fel van írva a mennyben.”

10,29 „De ki a felebarátom?”

10,42 „Márta a jó részt választotta, amelyet nem vehetnek el tőle.”

11,1 „Uram, taníts minket imádkozni...”

11,10 „Mert mindaz, aki kér, kap, aki keres, talál, és aki zörget, annak megnyitják.”

11,23 „Aki nincs velem, ellenem van, és aki nem gyűjt velem, tékozol.”

11,34 „A test lámpása a szem.”

12,12 „A Szentlélek abban az órában megtanít majd titeket arra, amit mondanotok kell.”

12,15 „... mert ha bőségben él is valaki, életét akkor sem a vagyona tartja meg.”

12,32 „Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy néktek adja az országot!”

12,40 „Ti is legyetek készen, mert abban az órában jön el az Emberfia, amikor nem is gondoljátok!”

12,48 „... akire sokat bíztak, attól többet kérnek számon.”

13,24 „Igyekeztek bemenni a szoros kapun...”

14,11 „Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.”

14,34 „Jó a só, de ha elveszti az ízét, hogyan tudják azt visszaadni?”

15,6 „... örüljétek velem, mert megtaláltam az elveszett juhomat.”

15,19 „Nem vagyok többé méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek...”

15,24 „... mert az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott.”

16,13 „Egy szolga sem szolgálhat két úrnak...”

16,23 „... látta távolról Ábrahámot és kebelén Lázárt.”

16,26 „... közöttünk és közöttetek nagy szakadék tátong...”

16,31 „... a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki feltámad a halottak közül.”

17,19 „Kelj fel, menj el, hited megtartott téged.”

17,21 „... az Isten országa közöttetek van!”

17,33 „Aki meg akarja tartani az életét, elveszti, aki pedig elveszti, megtartja azt.”

18,14 „... aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.”

18,39 „Dávid Fia, könyörülj rajtam!”

18,42 „Láss! A hited megtartott.”

Az Ige körül

„...de a te szavadra...”

Lukács 5,5

Jézus beszállt Simon hajójába, hogy onnan taníthassa a part mentén összegyűlteket. Ennek befejeztével utasítást adott: „Evezz a mélyre!” Vannak, akik Jézusnak teret engednek életükben. Jézus azonban nem marad befogadott vendégként, átveszi az irányítást: evezz a mélyre! Őt nem lehet csak ünnepi alkalmi szereplőként igénybe venni. A befogadó helyett, a befogadó érdekében átveszi az irányítást. A befogadó, minthogy már nem irányíthat, kifogásait sorolja fel a Jézus megjelölte irány ellen. „Egész éjjel fáradoztunk és semmit sem fogtunk.” Ismereteink szerint ez így nem járható. Ehhez – a halfogáshoz – én jobban értek. Az idő nem alkalmas. E kifogások azonban nem változtatják meg az irányt: evezz a mélyre! Erre vonatkozik Jézus felhívása. Nem a háló kötözgetésére buzdít. Nem nélküle megtett újabb halfogásra indít. Nem sajnálkozik a sikertelenség felett. A befogadók ismeretei, tapasztalatai, jónak mondott útjainak eredménye: az egész éjszakai fáradozás és az üres háló!

Lehet, hogy a befogadott irányításával nem értünk egyet, de ez nem értelem, hanem hit kérdése. Elhiszem az ő szavára, aki hatalommal szól (Luk 4,22). Simont az utasítás szakmailag nem győzte meg, mégis vállalta a mélyre evezést. Nem meggyőződésből, viszont hitetlenkedő hittel: „de a te szavadra” bevetette a hálót. Sokan az ellenérvek felsorolásával a „de” szócskánál lezárják a Jézussal való további beszélgetést. Nincs erejük túlemelkedni fenntartásain és a hálót bevetni. Nyilvánvalóvá vált Simon előtt, hogy a hajóban mellette álló Jézus nemcsak utasította, de jelenlétével erőt adott saját fenntartásai legyőzéséhez és így bevetette (be tudta vetni) a hálót.

Jézus irányt mutatott, de nem ő evezett és nem ő vetette be a régi, szakadozott hálót a vitatott vízfelületen. A hálót Simonnak kellett bevetni. Megtette! Annyi a hal, hogy a másik hajó segítségére is szükség volt. Az sem baj, ha kiszöknek a háló szakadt résein a halak. Ilyen tömeg mellett észre sem lehet venni az így keletkezett

veszteséget, amely máskor egy halászás mennyiségével is felért. Riadalom szállta meg mindazokat, akik látták a halfogást. Ezt nem lehetett halászteljesítménynek tekinteni, mert erre ember nem képes. A Genezáret tavát jól ismerő halászok elképedtek és félelem fogta el őket.

A hajóba belépő Jézus az isteni kegyelem gazdagságát érzékeltette a halaknak az iszonyú tömegével. Ami itt történt, az nem halfogás. Itt áll Jézus, itt van a halak nyomasztó tömege és Simonnak meg kellett szólalnia. Nem a halfogáshoz gratulált az eddig ismeretlen halásztársnak, hanem a bátor halász remegve lábai elé veti magát és leborul Ura előtt. Rádöbrent, hogy róla van szó. Nyilvánvalóvá vált előtte, hogy ő nem rossz, ügyetlen halász, hanem céltévesztett ember.

Ezt a céltévesztettséget olvashatjuk a Biblia nyelvének szóhasználatával „bűnös ember” vagyok kifejezéssel. A tékozló fiúnál is ez a célvesztettség vált nyilvánvalóvá, amikor így kiáltott fel: vétkeztem. Simonnál ez az őszinte önértékelés azt a felismerést is magában foglalta, hogy az egész halászás nem a halakért, hanem őerte történt. Az áldásnak és kegyelemnek a halak tömegében megjelenő nagysága, helyzetének egy megvilágosultabb megértése félelemmel töltötte el. Nemcsak céltévesztettségét látta meg, de azt is észrevette, hogy bekerült Jézus hálójába. Hatalmának közelsége, az áldás gazdagsága és a kegyelemnek ebben a bűnös halászra kiterjedő nyilvánvalóságában remegő félelem fogta el.

Jézus, aki eddig hallgatott, azt mondta ki, amit ebben az állapotban szükséges volt: ne félj! Most, hogy bevallottad céltévesztettségéd, adok neked új célt: emberhalász leszel (10). Nem halakat, hanem embereket fogsz ki hálóval, ahogy én is kifogtalak téged. Halász vagy, nekem halászként kellesz, így, ahogy vagy. De halászként nem azt csinálod, mint eddig, hogy a halakat elfogyasztásra, vagyis halakat halálra fogtad ki. Embereket, csupa hozzád hasonló céltévesztett embert fogsz ki életre! Elevenen mented ki a halálból

az életre. Ahogy Pál írja a 2Tim 2,26-ban: „Az ördög foglyul ejtetteit kell kihalászni.”

Reggel még azon kesergett Simon, hogy egész éjjel hiába fáradozott, üres hálóval tért vissza. A csodálatos halfogás után elhagyták mindenüket (11). Nem kellett már a rengeteg hal sem, pedig máskor ilyen esetben napokig tartó ünneplésre került volna sor. Mindenüket elhagyták. Egész eddigi életük sikereit és kudarcait. Ami eddig a Genezáret tavánál „cél” volt, elvesztette jelentőségét. Követte Jézust néhány halásztársával együtt. Jézust, aki egyedül képes újabb célok meghatározására.

A bibliaórán a hozzászólások akörül forogtak, hogy az új esztendőben annak a célnak az irányába kell mennünk, amit Jézus szabott elénk. Az új év elejei fogadkozások és célkeresések helyett azt a célt járjuk, amit Ő tűzött elénk. Fontos része ennek, hogy a posványos vízben tartózkodás helyett evezzünk a mélyre. Merjük az Ő szavára bedobni a hálót. A halfogás Lukács evangelistánál Simon elhívásaként olvasható. János evangéliumában a halfogás csodája Jézust megtagadó, majd mellé hitvallást tevő Simon Péter történeteként vált ismertté. Az új cél felé haladva bizony Péter is megbotlott, de Jézus mégis alkalmassá tette az emberhalászásra. Példák felsorolásával volt szó a kritikus döntési pontról: „de a te szavadra” bevettem a hálomat. Boldog bizonyágtételként hangzott el, hogy Jézus mellett állva képessé válhatunk – aggályoskodásaink ellenére a „de” szócskán túllépve a háló bevetésére.

Dr. Cseh Lajos

Felebarátok

Őértük is meghalt egykor, tehát
felebarát mind, mind, felebarát.
Jézus ballag bennük szembe velem,
vonásait rajtuk felismerem.

Füle Lajos

KÖZGYŰLÉSRE

Főtitkári jelentés

a Magyar Református Presbiteri Szövetség 1999. évi tevékenységéről

Szövetségünk 1999. évi munkáját röviden azzal lehet jellemezni, hogy *inkább kifelé növekedett és kevésbé befelé.*

Ezt az állítást a következőkkel kívánom igazolni:

1. Szervezeti ügyekkel;
2. A presbiterválasztással kapcsolatos kérdésekkel;
3. A konferenciákról szóló értékeléssel;
4. A presbiterképzéssel kapcsolatos tevékenységgel.

Ezekből pedig levonhatjuk a jövőre vonatkozó tanulságokat.

1. Szervezeti ügyek

Szövetségünk taglétszáma az 1998. december 31-i állapothoz képest lényegesen nem változott, 1999. december 31-én 986 fő, ami 37 fővel több, mint az előző évi. Ezen belül azonban elég sok változás történt: 40 tag halt meg, vagy lépett ki szövetségünkéből, ezzel szemben 1999-ben 75 új tag lépett be. Területi szervezeteink száma sem változott, összesen 15 egyházmegyei területi szervezetünk van, és egy egyházkerületi koordinációs bizottságunk.

Ez máris igazolja, hogy *számszerű belső növekedésünk nem volt.* Változatlanul nincs területi szervezetünk a dunántúli egyházkerületben, igaz, ott taglétszámunk is alacsony, de nincs olyan egyházmegyében sem, ahol a területi szervezet alakításához szükséges taglétszám megvolna. Ilyen a nyírségi, a szatmári és újabban – nagy örömünkre – a hajdúvidéki egyházmegye, ahol hosszú évekig még tagunk sem volt, ma pedig már 20 tagunk van, nagyrészt hajdúhadháziak. Sok új nagykunsági és tolnai tagunk van.

Ezek a számok valamit jeleznek abból is, hogy a területi szervezeteink, ha eltérő színvonalon is, de működnek. A Szövetség központja és a területi szervezetek közötti kapcsolat gyengeségére utal, hogy sokszor furcsa módon, pl. egy egyházmegye közgyűlésének készült jelentésekből értesülünk arról, hogy itt vagy ott presbiteri konferencia, presbiterképzés folyik. Jó lenne, ha erről közvetlenül is értesülhetnénk, akár csak egy meghívó-röplap megküldésével. Bizonyosan nem tudunk elmenteni minden alkalomra, még oda sem,

ahová hívnak, de hírt adhatnánk róla biztosan másoknak is. Van olyan területi szervezetünk, ahonnan rendszeresen kapunk levelet, beszámolót a végzett munkáról.

Amint említettem, a területi szervezeteink munkaintenzitása eltérő. Van, ahol létszámban is meggyengült a területi szervezet vezetősége, mint Délpest, vagy Budapest-Észak, vagy a területi szervezet túlságosan egy ember személyére összpontosul, ott nyilván kevesebb munkát tudnak végezni.

Új missziói titkárunk, *Mikó László* fontosnak tartotta, hogy missziói munkaterületünk részletes kidolgozásához ismerjük meg tagságunk lelki állapotát, és ezért közel 900 kérdőívet bocsátottunk ki, amelyből 412 érkezett vissza. Már ez is jelzi, hogy tagjaink jó néven vették azt, hogy megszólítjuk őket. Különösen jelzi ezt, hogy azokra a kérdéseinkre „Mit szeretne, ha a Presbiteri Szövetség tenne, de nem tesz? Mivel nem ért egyet a Szövetség munkájában?” igen sok válasz érkezett, amelyek nagy része azonban nem, vagy csak közvetve foglalkozik az előbbi kérdésekkel, nagyjából egyházunk gondjaival és feladataival foglalkozik. Ezekből a válaszokból a Presbiter c. lapunkban folyamatosan közlünk néhányat, de tervezzük ezek eljuttatását egyházunk vezetőihez is.

A kérdőívek feldolgozása még folyik, azok értékelését a Presbiterben fogjuk közzélni.

Ebből azonban máris levonhatjuk azt a tanulságot, hogy miközben hirdetjük, hogy a református keresztyén embernek párbeszédben kell élnie Istennel (igeolvasás és imádság), Aki – bármely csodálatos – „szóba áll velünk”, a párbeszéd lehetőségét is kell biztosítani tagjainknak. Ugyanakkor jelzés ez egyházunknak is: *vége az egyoldalú „én mondom – te meghallgatsz” korszaknak, ami nem egyezik a reformáció szellemével sem.*

2. A presbiterválasztással kapcsolatos kérdések

Az elmúlt év egyházi eseményeinek talán legfontosabbika a presbiteri tisztújítás volt. Voltak, akik túlzott reményeket fűz-

tek ehhez, voltak, akik teljesen alábecsülték ennek jelentőségét.

Szövetségünk tudta, hogy egyik váromlás sem fog teljesülni, hanem Isten úgy juttatja kifejezésre a maga választását – mert hisszük: Ő választott –, hogy a gyülekezet lelkiállapotához és a gyülekezetre vonatkozó terveihez képest döntött. Nyilván sehol sem választhatott egy gyülekezet csupa élőhitű presbitert, ha maga még alszik, vagy halott, de ennek fordítottja sem képzelhető el.

Szövetségünk ennek megfelelően igyekezett a választást elősegíteni azzal, hogy javaslatot tett Zsinatunknak egy ajánlás kibocsátásával, amelyet a Zsinat elnöksége – kiegészítve és módosítva – ki is adott, előadásokat vállalt, amelyekben a választás lelki, jogi és gyakorlati részleteit ismertették az előadók, igen sok személyes felvilágosítással szolgált, és összegyűjtve a választás tapasztalatait, azokat Zsinatunknak meg fogja küldeni. Örömmel üdvözli Zsinatunk határozatát a tiszteletbeli cím adományozásáról és meglepetéssel tapasztalja, hogy erről több gyülekezet nem tud, pedig ezt igen fontosnak tartjuk.

Itt kell kitérni arra a többek által felvetett kérdésre, *mi történjen azon tagjainkkal, akik kimaradtak a presbitériumból?* Ha tiszteletbeli presbiterré választották őket, semmit sem kell tenniük, mert Alapszabályunk II. 1. pontja értelmében „a Szövetség tagja lehet (...) minden (...) presbiter, pópresbiter, tiszteletbeli presbiter (továbbiakban presbiter)”. Amennyiben nem választották meg tiszteletbeli presbiternek, akkor „meghatározott ideig, de legfeljebb a legközelebbi általános tisztújításig, pártoló tagság esetében korlátlan ideig, kérelem, javaslat, ill. egyedi elbírálás alapján a szövetség közgyűlése felmentést adhat.” Amennyiben ezt a területi szervezet javasolja, vagy a tag kéri, a közgyűlés tárgyalni fogja. Így mindjárt elő is terjesztem, hogy *dr. Judák Endrét*, Szövetségünk gazdasági bizottságának elnökét, elnökségünk tagját, akit a gödöllői egyházközség nem választott meg presbiternek, az általa okozott közlekedési baleset miatti bírósági eljárás okán, amelyben elmarasztaló ítélet született, de annak jog-

KÉSZÜLÜNK

következményei alól mentesült, javasolom tagságában megerősíteni. Dr. Judák Endre mind gyülekezetében, de különösen a gödöllői egyetemen sok szolgálatot végez, pl. évek óta tanrendbe felvett tárgyként szervezi az „Életkérdések” sorozatot, amelyen számos lelkészünk, püspökünk és presbiterünk is tartott már előadást. Ugyanígy kérem Kovács Péter, első főtítkáruunk tagságának megerősítését. Hasonló javaslatokat, kéréseket megalapozva és indokolva készek vagyunk elnökségünkben megtárgyalni és a közgyűlés elé terjeszteni.

3. A konferenciákról szóló értékelések

Amint ismeretes, Szövetségünk tevékenysége nagyrészt a presbiteri konferenciák formájában ölt testet. Jóllehet 1999. évi közgyűlésünk első határozatának a) pontja nyomatékosan felhívja az elnökséget a presbiterek hitének ébresztésére, ebben nem sok eredményről számolhatok be. Ez ugyan nem számszerűsíthető, de tapasztalatom szerint konferenciáinkon nem ez áll a középpontban. Ez persze nem azt jelenti, hogy hitébresztés csak az evangélikáció hagyományos formájában történhet, de biztos, hogy úgy is. Erre a témára is értettem azt, hogy inkább kifelé, mint befelé növekedtünk. Reméljük, missziói munkatervünk erre is megoldást talál.

Igen jó visszhangja volt mind a sárospataki nemzetközi konferenciánknak, amelyet a miniszterelnök és több közéleti személy is üdvözölt, és amely a kisebbségekről, különösen is a cigánymisszióról szólt. Tudjuk, hogy nem mi voltunk azok a kakasok, akiknek a hangjára a hajnal hasad, de hálásak vagyunk, hogy Isten megmutatta, hogy itt a hajnal és kukorékolni kell. Örülünk, hogy más szervezetek is észrevették ezt az ügyet, nem a kormány, nem a társadalom, nem egyik vagy másik párt, vagy az Európai Unió, Isten tartja fontosnak.

Az országos konferenciánk jó visszhangját már számszerűsíteni is tudjuk. A több mint száz résztvevő, a jelentkezők egy részének sajnálatos, de kényszerű elutasítása, a több mint 500 kazetta jelzi, a „Hívő ember a világban” jó témának bizonyult. Nagyon jó lenne, ha ezzel a témával máshol, helyileg is rendeznének konferenciákat.

Kerületi, megyei, körzeti konferenciák

sora jelzi, hogy valóban ez a Szövetségünk tevékenységét megjelenítő egyik forma. Nem mindegyikről tudunk, így csak néhányat említettünk: Szerencs, Gyula, Debrecen, Székesfehérvár, Decs, Kölked, Budapest-Pasarét, Délpest, Budapest-Észak, Abony, Törökszentmiklós, Tiszaföldvár, Dunaszentgyörgy, Alap, Pécel, Sárbogárd.

Konferenciáinkon tagságunkon túl mintegy további két-háromezer presbiter kerül Szövetségünkkel kapcsolatba.

A 2000. évi nemzetközi konferenciánk előkészítéseként folytatta munkáját a népesedési kérdésekkel foglalkozó munkacsoport, Cseh-Szombathy László akadémikus úr vezetésével, 16 taggal, melyben teológus, szociáletikus, orvos, pszichológus, demográfus, pedagógus, néprajzos, kultúrantropológus, közgazdász vesz részt. Két ülést tartottak. Ismét kifelé való növekedésünket jelzi, hogy a témát az állami szervek is olyan fontosnak ítélik, hogy azt jelentős összeggel támogatják.

Vannak, akik féltik Szövetségünket attól, hogy túl sok témával foglalkozunk. Ez a veszély kétségtelenül fennáll, de szükségesnek tartjuk azt, hogy ezekben a témákban (cigányság, népesedés) kifejtjük, reméljük az evangéliumon alapuló nézeteinket, és kapcsolatba kerülünk olyan református szakemberekkel, akik eddig csak távolról kapcsolódtak az egyházhoz, de most örömmel fogadják ők is, hogy megszólítottuk őket.

4. A presbiterképzéssel kapcsolatos tevékenység

A presbiterképzés gyülekezeti szinten alig-alig folyik. Presbiteri bibliórak viszonylag igen kevés helyen vannak, ott is sokszor csak „kis istentisztelet” formájában. A körzeti forma látszik a legmegfelelőbbnek, városokban pedig a bibliaiskola. Északpest, Borsod, Zemplén, Békés, Csongrád mutat jó példát az előbbire, Budapest, Pécs, Debrecen az utóbbira. Jó lenne, ha az utóbbi pl. Miskolcon, Szegeden, esetleg Kecskeméten is megvalósulna. A vértessaljai szervezet látogatásos módszere is jól bevált.

Nem teljesült azon múlt évi közgyűlési határozatunk, hogy fogalmazzuk meg azt a minimumszintet, amely ismeretekről a presbiterek az elkövetkező 6 évben számot adnának. Ez talán nem is baj, mert a *Fundament Alapítvány támogatásával*

Hollandiában szervezett képzés, amelyen 15 lelkipásztor vett részt, újrarendelésre készített Szövetségünket a presbiterképzés tartalmát és formáját tekintve. A hollandiai képzésre vonatkozó határozat ugyan is teljesült.

Ennek nyomán be kell vezetni a képzésbe a gyakorlati képzést is (kommunikáció, szervezés, tervekészítés), jóllehet a hollandiai képzésben részt vettek szerint ez a lelkipásztoroknak is szükséges lenne.

Összefoglalva megállapítható, a Szövetség tekintélye az egyházi és társadalmi, állami környezetben megerősödött, de ez nem járt együtt a belső számbeli és hitbéli megerősödéssel.

Ehhez szükséges a presbiterek közötti hitébresztő munka, a területi szervezetekkel való jó kapcsolat, és új tagok megnyerése, különös tekintettel az új és fiatal presbiterekre. Szükséges a református egyesületekkel, szövetségekkel való szorosabb együttműködés.

Az év végén, ill. a jövő év elején esedékes tisztújítás során olyan területi és országos tisztikart célszerű választani, amelyik a presbiterek közötti munkát, az egymással való közvetlen kapcsolatot felveszi, ill. ahol eddig ez jól folyt, erősíti, folytatja.

Minden olyan eszközt meg kell ragadni, amely a Jézus Krisztussal való, ill. az egymással való kapcsolatot létrehozza, megerősíti.

Át kell dolgozni a Szövetség presbiterképző programját.

Tovább kell erősíteni, elsősorban területi szinten, a határon túli magyar református egyházakkal való kapcsolatot.

Végül kérünk Titeket Testvéreink, hogy becsüljétek meg azokat, akik fáradoznak közöttetek, akik előljáróitok az Úrban, és intenek titeket, és munkájukért nagyon becsüljétek őket. Éljetek egymással békeségben. Kérünk Titeket, Testvéreink, intésétek a tétlenkedőket, biztassátok a bátor talanokat, karoljátok fel az erőtlenekeket, legyetek türelmesek mindenkire. Vigyázzatok, hogy senki se fizessen a rosszért, hanem törekedjétek mindenkor a jóra egymás iránt, és mindenki iránt. Mindenkor örüljétek, szüntelen imádkozzatok, mindenért hálát adjatok, mert ez az Isten akaratára Jézus Krisztus által a ti javatokra (1Thessz 5,12–18).

Dr. Ritoók Pál

KÖZGYŰLÉSRE

„Minden presbiter váljon gyülekezete misszionáriusává!”

A Szövetség munkaterve a 2000. évre

A munkaterv a Magyarországi Református Egyház egészének, külön is a presbitereknek, presbitériumoknak a belső lelki növekedését célozza. Mottója ez: *Minden presbiter váljon gyülekezete misszionáriusává!* A munkaterv főbb területei a következők:

1. Központi rendezvények

A szövetség közgyűlése 2000. március 4-én Budapesten.

A 9. Nemzetközi Presbiteri Konferencia Debrecenben, 2000. június 26–29. között, „Népesedési kérdéseink egyházi szemmel” címmel, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Millenniumi Titkárságának és a Református Egyház Zsinatának támogatásával.

A 3. Országos Konferencia Tahiban, 2000. szeptember 4–8. között „Mindent a misszióért” címmel.

Elnökségi ülések: 2000. február 4-én, május 19-én és november 17-én. Ez utóbbi ünnepi ülés lesz, a szövetség megalakulásának tizedik évfordulójáról való megemlékezésel egybekötve.

2. Területi szervezeteink rendezvényei

Az elnökség által korábban kibocsátott irányelveknek megfelelően a területi konferenciák a „Mit jelent számomra a 2000. év?” főcím keretében három kérdésre keresik a választ:

– *Mit jelent számomra Jézus Krisztussal találkozni? (Jézus Krisztus 2000. születése napjára utalva.)*

– *Mit jelent számomra, hogy keresztyén magyar vagyok? (Államalapításunkra és a keresztyénség felvételére utalva.)*

– *Mit jelent számomra, hogy magyar református vagyok? (A 4. Magyar Református Világtalálkozóra utalva.)*

Ennek megfelelően a bács-kiskunsági, a dél-budapesti, az észak-budapesti, a csongrádi, a dél-pesti, az egervölgyi, a tolnai és a vértessaljai területi szervezetünk jelezte, hogy konferenciáin ezeket a témákat is megbeszéljük. *Fontos, hogy ne csak előadások hangozzanak el ebben a témában, hanem minél több személyes vallomás is elhangozzék, mert az ünnep csak akkor válik igazgá, ha ezeket a kérdéseket személyessé tesszük!* Más területi szervezeteink más témákat tűztek konferenciáik napirendjére. Így Baranyában, a Nagyunságban és a Vértessalján a presbiteri evangelizáció, Baranyában, Bács-Kiskun-

ságban, Dél-Pesten és Észak-Budapestben a bibliaiskolák, presbiterképző alkalmak folytatása vagy éppen elkezdése is szerepel a munkatervben. Borsodban négy konferencián foglalkoznak az élő hit jelentőségével, visszautalva az 1999. évi 3. Országos Konferenciára. Lapzártakor még nem érkezett be minden területi szervezetünk munkaterve, így ezek ismertetésére még visszatérünk.

3. Irat- és médiamisszió

A Presbiter című lapunk hitébresztő és hitmélyítő tartalmán túl az egyházi és gyülekezeti élettel kapcsolatos sokrétű információt igyekszik nyújtani, de erről külön cikk tájékoztat. A Presbiteri Füzetek két új füzetét tervezzük megjelentetni: a 15–17. füzet az 1998. évi tahi konferencia előadásait tartalmazza, amelyek az egyház ismérveiről szóltak. A 18–20. füzet Siklós József: Az újszülött természetrajza című írását fogja tartalmazni, természetesen a szokásos bibliaismereti és egyháztörténeti fejezeteken túl.

Megjelentetünk egy „Presbiteri Kézikönyv”-et, amelyben a Heidelbergi Káté, fontosabb egyházi törvényeink, egyházunk szervezeti felépítése, a gazdálkodásra vonatkozó legfontosabb ismeretek kapnak helyet, de olyan formában tervezzük ezt kiadni, hogy minden gyülekezet belefűzhesse a maga területén fontos ismereteket, pl. a presbiterek vagy az egész gyülekezet névsorát, az éves költségvetést, gyülekezeti munkatervet és más fontos iratokat, valamint legyen hely a feljegyzéseknek is.

Azért, hogy tízéves szövetségünket főleg az új presbiter testvéreinknek bemutathassuk, egy szórólap készítését is tervezzük. Kazetta-missziós szolgálatot indítottunk az elmúlt évben, amelyet folytatni kívánunk 2000-ben is. A konferenciánkon elhangzott előadások, biznyságtételek magnófelvételeinek sokszorosításával kívánjuk presbiterreink további épülését szolgálni. Ez a szolgálatunk is kiterjed határainkon túlra is, amint igyekszünk minden szolgálatunkkal elérni határon túli testvéreinket is. Mindehhez az is fontos lenne, ha testvéreink – mint legutóbb a kérdőívekre adott válaszokkal is – segítenék szövetségünk munkáját. Örülünk, ha több hírt közölhetnénk területi szervezeteink munkájáról.

Mikó László
missziói titkár

Lapunk 1999. évi szolgálatáról

1. Szerkesztési elveinkről

Az elmúlt esztendőben a lapszerkesztés közös munkája a programadó szerkesztői gondolat értelmében az *irgalmasság* jegyében állott. Hiszen a mi Istenünk nagy irgalmasságáért, amellyel meglátogatott minket a naptámadat a magasságából (Luk 1,78), Krisztus Urunkban tartattunk meg és végezhettük az írott szón keresztül is munkánkat. Nagy irgalmasságát tapasztalhattuk meg személyes életünkön túl abban is, hogy megtartotta lapunkat, s megáldotta sok-sok Szerzőnk és Olvasónk szívét, hogy valóban azt írják és azt olvassák, amit az Úr üzen. Nagy irgalmasságának jelét látjuk abban is, hogy felismertette velünk: a sok tekintetben irgalmatlan világban a magunk helyén az Ő irgalmának országát, kultúráját lehetett építeni, terjeszteni, hirdetni lapunk cikkein, biznyságtételein keresztül is. Mindezzel – hiszem – szervesen és következetesen építettük tovább és tettük kézzelfoghatóvá a hitvallásos református sajtóról, illetve a református sajtó megújításáról 1994-ben meghirdetett hosszútávú célkitűzéseinket. A Szentháromság, egy örök Istené legyen a dicsőség, hogy munkánkat és ez irányú törekvéseinket irgalmasságába fogadta, s megengedte, hogy ebben fáradozzunk. Evangéliumi-hitvallásos célkitűzéseinknek megfelelően a Presbiter szerkesztésében 1999-ben is arra törekedtünk, hogy minden anyagunkkal

- *segítsük a missziót és az evangélium terjesztését,*
- *formáljuk és gazdagítsuk presbiterreink református gondolkodásmódját, Isten-, élet-világ-, haza-, és emberszemléletét,*
- *erősítsük, „konfirmáljuk” hitvallásos lelkületüket,*
- *mélyítsük és szélesítsük tovább a testvéri közösséget, a kommuniót, kiváltképpen határon túli és a különböző egyházkerületekben élő testvéreinkkel,*
- *a lap nyomdai megjelenítésével, formavilágával is őrizzük református népünk nemesen egyszerű szépérzékét és sajátos ízlésvilágát.*

Az információkat válogatás nélkül ránk zúdító média-tolongságban, ami leggyakrabban még a maradék közösséget is felbomlasztja, továbbra is kiemelt fontosságúnak tartjuk, hogy mi a magunk irgalmas „ellen-

KÉSZÜLÜNK

kultúrájával”, információinkkal is a közösségmentést, a közösségépítést, a közösség értékének és értelmének hirdetését és bizonyítását munkáljuk. Közösségek (legyen az nemzeti, szakmai, egyházi, családi...) információ nélkül eltévednek, csak információval „tömve” kihűlnek, elvesztik összetartó, kohéziós erejüket. Az evangéliumban az információ, a jó hír mindig közösséget teremt, új közösséget hoz létre a megszólítottak között. Ezt a nagy lelki és valóságos építést kívánjuk 2000-ben is lapunkkal szolgálni.

2. A tények és a számok üzenete 1999-ről

Isten irgalmából 1999-ben hat alkalommal, 25.200 példányban jelentünk meg, ami az 1998. évihez képest 4000 példánnyal több. Tizenhat oldalas terjedelmünket tartottuk, néha ez kevésnek is bizonyult. A több színnyomat alkalmazása (zöld, kék, piros) bevált. Példányszámunk 4.200 volt esetenként. A lap előállítására a Szövetség 1.045.731 Ft-ot adott ki, ehhez még a jelentősen megemelkedő postai költségek miatt 375.480 Ft postaköltség járult, így összesen a lapra 1.421.211 Ft-ot fordított a Szövetség (ez 1998-hoz képest 223.291 többletkiadást jelent). A lap előfizetéseiként a bevétel 755.413 Ft volt, a különbözetet többféle forrásból fedezte Szövetségünk. Ezúton is hálás köszönetet mondok a támogatásért egyházunk, szövetségünk vezetőségének, valamint a hollandiai Fundament Alapítványnak segítségükért, ami nélkül nehézségbe ütközött volna a lap megjelentetése. Örömmel jelentem a Közgyűlésnek, hogy ennek révén biztosítani tudtuk határon túli testvéregyházainkba lapunk eljuttatását.

Az 1998. évihez képest növekedett a megjelent írárok száma, melyek összesen 292-tettek ki (1998: 280). Jelentősen nőtt az elmélkedések, igei közlések száma: 23 (1998: 7), ami lapunk lelki elmélyülésének a jelzése is. A hat vezércikken túl 48 hitépítő cikk, 13 tudósítás, 18 vers, 16 hitmélyítő gondolat, idézet, hat alkalmi imádság volt olvasható. Jelentősen nőtt a hírek száma (58), ugyanígy nagy ugrás észlelhető a cikkek gondolatvilágát alátámasztó, illusztráló grafikák és fotók számában is: 69, ami 31-gyel több az 1998. évinél. A nyilatkozatok, meghívók, levelek, énekek, közlemények, felhívások száma összesen 34 volt. Mindehhez legyen szabad annyit megjegyezni: az egyes számok tartalmi felépítése, a nyomdai előkészítés, a képi szerkesztés, az olvasószervezés, a korrektori munka és a tördelészerkesztői előkészítés (laptükör) is a felelős szerkesztő feladata volt, aminek fejében a Szövetségtől havi 13.500 Ft segílyt kapott.

(Folytatás a 15. oldalon)

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 1999. évi zárószámadásának és 2000. évi költségvetésének fő számai

Célok:	1999. évi költségvetés	1999. évi tény	2000. évi költségvetés
Kiadások:			
1. Személyi szükségletek	1 227 000	1 079 900	1 980 000
2. Cél szerinti tevékenység	3 235 000	3 303 431	4 720 000
3. Működési költségek	802 000	987 235	1 322 000
4. Szem. szüks. közterhei	776 000	633 973	1 166 000
5. Vegyes kiadások	35 000	314 337	62 000
Kiadások összesen:	6 075 000	6 318 876	9 250 000
Bevételek:			
1. Tagdíjak	486 000	469 070	500 000
2. Támogatások	2 600 000	1 901 032	4 900 000
3. Adományok	100 000	23 140	0
4. Cél szerinti tev. bevét.	2 408 000	1 968 125	3 250 000
5. Személyi kifizetések levonásai	301 000	200 880	501 000
6. Vegyes bevételek	180 000	401 164	99 000
Bevételek összesen:	6 075 000	4 963 411	9 250 000
1999. évi nyitó egyenleg:	2 223 828		
1999. évi bevételek:	4 963 411		
1999. évi kiadások:	6 318 876		
1999. évi záró egyenleg:	868 363		

A Magyar Református Presbiteri Szövetség számviteli politikájának fő részei:

A számviteli politika készítését a többször módosított, 1991. évi XVIII., a számvitelről szóló törvény írja elő. Ez lép a szövetség korábbi pénzügyi és számviteli szabályzata helyébe. Fő részei:

1. Általános rendelkezések az adózással kapcsolatban

1.1. A lényeges elemek meghatározása

1.2. A számviteli politika mellékletei

1. melléklet: Bérletszámolási szabályzat

2. melléklet: Segélyezési szabályzat

3. melléklet: Költség- és bevételekszámolási szabályzat

4. melléklet: Selejtezési és leltározási szabályzat

5. melléklet: Pénzkezelési szabályzat

6. melléklet: Eszközök és források értékelési szabályzat

A számviteli politikát a Számvizsgáló Bizottság és a Gazdasági Bizottság átvizsgálta és az Elnökségnek elfogadásra ajánlotta.

Az Elnökség ennek összefoglalását terjeszti a Közgyűlés elé.

Kérjük,

hogy adja adója 1%-át

a Magyar Református Presbiteri Szövetségnek

Adószáma: 19675039-1-43,

Adója másik 1%-át adja

a Magyarországi Református Egyháznak!

Technikai száma: 0066

Ezeréves a keresztényen Magyarország (I.)

Összefoglalásunk azt az érdekesítő kort próbálja bemutatni, amelyről jobbra csak hiányos adatok állnak rendelkezésünkre, de amelyben az első ezredfordulón már az egyszázados Kárpát-medencei magyar „szállásterületek”-ből keresztényen állam formálódott. Ez az átalakulás egy új államszervezetet, társadalmat és gazdaságot, egy állami újrakezdést jelentett. A betelepült ázsiai, félnomád, magyar törzsi szervezet nemcsak egyszerű állattenyésztőkből és az azokat védelmező kalandozó lovasokból állt, hanem kereskedő és iparos emberekből és a különféle szükségleteket ellátókból, akik az európai civilizáció felé való átmenetet egyengették kezdetől fogva. A Lech-mezei vereségnek (955) azonban mély lélektani hatása is volt. Ha azt a magyar történelemben elszenvedett későbbi tragédiákhoz hasonlítjuk, akkor ez az esemény majdhogyan jelentéktelennek tűnik, mert a Lajtán túli magyar „szállásterületek” érintetlenek maradtak, a korai német császárság józan politikai megfontolásból nem használta ki győzelmét. Bulcsú és társai, a magyar lovas hadtest vezetői nem tértek vissza a hadszíntérről, de az ősi hagyományokon alapuló törzsi vezetés mégis levonta a következtetést: az erőviszonyok mind politikailag, mind katonailag a nyugati szomszédok javára tolódtak el. Ez oknál fogva megszűntek a kalandozások Nyugat felé, a fellazuló törzsi szervezetek Taksony nagyfejedelem környezetét arra bízatták, hogy rendezzék kapcsolataikat a környező népekkel, de főképp az egyre erősödő Német-Római Császársággal. Továbbá tudatosították azt is, hogy a békesség velejárójaként meg kell engedniük új földjükön a keresztényen hit terjesztését. Ez a folyamat a 960-as években meg is indult.

A korai középkorban a keresztényen egyház az az egyetlen intézmény, amely az újonnan kialakuló, hűbéri rendszerű államok szervezője és támasza. Célkitűzéseik által az egyház és az állam érdekei összeforrtak. Az állam – mint erőszakos szervezet – csupán a politikai hatalmat gyakorolja. Az egyház feladata a lakosság társadalmi, szociális és kulturális életrendjét és -módját a keresztényen tanok szerint fejleszteni. Egyúttal szervezi a félnomád népek telepítését, és biztosítja a következetes átme-

netet az új hűbéri-gazdasági munkarendbe. Az egymásraaltságot nemcsak a szükség hozza magával, hanem megfelel a római pápaság általános törekvésének, amely célul tűzte ki az európai népek, sőt az egész emberiség egyesítését, tekintet nélkül azok nyelvi és származási különbségeire. Ezt az univerzális célt a nagytróró szász, Liudolfinger-házból származó, „Ottó-dinasztia” is követi, amely a „római császárságot” kívánta visszaállítani –

Vajk (a későbbi Szent István) születése 970 körül
(Képes Krónika, Széchenyi Nemzeti Könyvtár, Budapest)

mindenekelőtt germán dominanciával –, minek révén a pápaságnak, amely magát a római császárok hatalmi jogutódjának tekintette, minden támogatást megadott. Egyre inkább kialakult a római egyház és a német császárság eszmei közössége, amely a X. század vége felé igen szoros együttműködést eredményez az európai politikában.

Ezért a birodalmi össz-szövetséget mindinkább Német-Római Császárságnak nevezik. A mindenkorai dinasztia főnöke császárrá koronázhatta magát a pápa hozzájárulásával, a császár pedig gondoskodott arról, hogy a dinasztia érdekeit

előnyben részesítő pápa üljön Rómában. Ez az összhang III. Ottó trónra lépésével (995) kiteljesedik, miután III. Ottó nevelőjét és barátját, Gerbert von Aurillacot, a reimsi, később ravennai érseket, II. Szilveszter néven, 999-ben a pápai trónra segíti. Mindketten nagyszabású terveket szőttek mind az egyház, mind a birodalom megújítása céljából.

Időben ez egybeesik a magyarországi fokozatos változásokkal, melyek az országon belül hatalmi eltolódásokhoz vezetnek. A Lech-mezei vereség kihatásai kevésbé érintették az Árpádok törzsét, amely a beállott helyzetet kihasználva igyekszik az egész Kárpát-medencét uralma alá vonni. Géza nagyfejedelem követi elődjei, Fajsz és Taksony útját egy független magyar állam elismertetése felé. Az ő idejében a nemzetközi helyzet is kedvez a diplomáciai kapcsolatok egyre sűrűbb hálózata kiépítésének, melyek a fenti célt szolgálják. A császárság felé mutató politikai kapcsolatok fejlődését jelzi az a tény is, hogy 973-ban egy népes magyar küldöttség látogatja meg a quedlinburgi birodalmi gyűlést, és részt vesz a húsvéti ünnepeken.

Ezt megelőzően – a Géza kezdeményezésére létrejött kapcsolat alapján – a császár, I. Ottó e szavakkal javasolja a magyarországi misszióra a szentgalleni szerzetest, Brunót Piligrim passauai püspöknek: „Brunó püspököt küldjük hozzátok és kedveltségteknek ajánljuk, hogy a legmesszebbmenően segítsétek, bármire volna nálatok szüksége, és tiszteletteljesen és a legkülönlegesebben vezessétek embereitekkel, valamint lovakkal és más úti szükségletekkel ellátva a magyarok végeire. Őt azért delegáljuk oda, hogy királyukat minél előbb összeköttetésbe hozza hatalmunkkal. Nektek nagy gondotok legyen, hogy ez a követség a legbiztosabban létrejöjjön, mert ha feltett szándékunk sikerrel jár, abból mindnyájatoknak felettébb nagy hasznatok lesz.” Brunó meg is érkezik Magyarországra, és megkezdte a hittérítést. Idővel megkeresztelti Gézát és testvérét, Mihályt is, de Géza csak a politikai követelményeknek tesz eleget.

Dr. Hidasi József

(A cikket a Protestáns Híradó 2000. január-februári számából vettük át. Megjelenik Kölnben)

Emlékezetes presbiterek

Prof. Dr. Budai Gergely

(1887-1974)

A Kálvin téri egyházközség történetét olvasva a presbiterek névsorában Budai Gergely neve is feltűnik. Harminc évvel később a Pozsonyi úti egyház presbiterei körében találkozunk vele. Ekkor már aktív nyugdíjaskorát élte. 75 és 78 éves kora közötti életszakaszát nagyszerű Új Testámentom-fordítása és 3500 szerzői kéziratoldálnyira – meg nem jelent – kommentárja őrzi. Élete és életműve a magyar református oktatás és nevelés kirakatpéldája lehetne. Jelmondata latinul így hangzott: „*Semper paratus, et ad omnia aptus*”. Ez magyarul így hangzik: „*Mindig készen, s mindenre alkalmasan*”.

Bölcsője Dunavecscén ringott. Holta napjáig valóságos szerelemmel emlegette szülőfaluját és a szomszédos községeket. Szinte Petőfi hangulata uralkodott el rajta, ha szülőhelye nevét említette. „Kis lak áll a nagy Duna mentében, Ó de drága e lakocskánk nekem.” Ha a közeli Kunszentmiklóson élő Baksay Sándor püspök – kit holta napjáig lelki atyjaként tisztelt – nem alapít gimnáziumot, s nem kutatja fel a tehetséges falusi gyermekeket, egyházunk és a magyar művelődés egy Budai Gergellyel lett volna szegényebb. Nagyon szegény. Az alsó gimnáziumot Kunszentmiklóson végezte. A felső osztályokat a Baksay püspököt is útnak indító Csurgón. Budapesten elvégezte a teológiát, majd még négy éven át az egyetemen tanult görög, latin, magyar nyelvészetet. Mellesleg a pedagógia és filozófia doktora. Pihenésképpen pedig a Zeneművészeti Főiskola fuvola tanszakán diplomázott. Élete további szakaszában 120 budapesti hittantanár igazgatója, majd 1934–1954 között a Teológiai Akadémia professzora az újszövetségi szakon.

S arra nézve, hogy milyen volt a hazai közgondolkodás, jó példa az, hogy a dunavecsei nádfedeles hajlék szülötte – egyetemista korában – a Bánffy grófi család gyermekeinek nevelője volt...

Egész életében fáradhatatlanul kutatott és írt. Főműve mégis nyugdíjaskorában jelent meg 1967-es jelzettel, bár később látott napvilágot. Az akkori kommunista hatóságok és egyházi kiszolgálóik mindent elkövettek, hogy e mű ne jelenhessék meg. (Hátha közben meghal az idős professzor...

Milyen „botrány” lenne, ha az ateista propaganda tobzódása idején egy korszerű, magyarázatos Újszövetség jelenne meg. Még megtérne az ifjúság...) Még akkor is késleltették a mű kinyomtatását, amikor már megérkezett a Holland Bibliatársulat papíradományára és a nyomdaköltségekre a dollár. A budapesti Egyetem Nyomdától Pécsre került az ügy. Majd, amikor végre megjelent – kis példányszámban –, olyan magas árat szabtak, hogy átlagember ne vehesse meg.

Mi jellemzi Budai Gergely tízéves kemény munkájának eredményét, az Új Testámentomot? A klasszikus magyarság, a jó olvashatóság, a közérthetőség. (Nem szavakat fordít, hanem gondolatokat!) Idegen kifejezéseket a függelékben pontosan magyaráz. (Pl. Gyehenna, farizeus, Korbán stb., stb.) Meri pontosítani a klasszikus fordítások hibáit. Pl. az Úr imádságában a bűnbocsánatra vonatkozó befejezett múltat így is fordítja: „...amint mi is megbocsátottunk az ellenünk vétkezőknek”! Vagy éppen a misszió és keresztség parancsolatánál kiigazítja a belopakodott sajtóhibát („nevében”), s helyreállítja az eredeti krisztusi szándékot. Tudja, hogy mi a „Cherem”, az Istennek teljesen átadott áldozat és a Róma 9,1-ben nem csinál az izraelita Pál apostolból antiszemítát. S mint egykori nagy példaképe, Sylvester János a könyv végén összefoglaló magyarázatot kínál az egyes bibliai könyvek célkitűzéséről, gondolatmenetéről.

A tudós professzor kiváló nevelő volt. Diákjai körében mutatott életpéldája nagy jelentőségű. A „világmegváltó”, egyénieskedő húszévesek valósággal lesték szavait. A legtudósabb gondolatmeneteket egy-egy pedagógusmondattal foglalta össze. „Mindenn paplak üvegház. Így tessék majd élni.” „A református lelkész csak olyan helyre menjen, ahová palástban is nyugodtan beléphet.” „Legyen minden lelkésznek konyhakertje. Különben nem tudja, hogy mikor kell esőért és mikor kell napsütésért imádkozni az istentiszteleten.” Sutaságok gyomlálásakor gyakran idézte a „pesti segédlelkész”. Ő nem mondta azt, hogy tessék tisztességesen öltözködni. Ehelyett tantörteneteket mondott diákjainak. Az Újpestre menő villamoson az ÁVÓ-sok igazoltatják

az embereket, köztük „a pesti segédlelkész”. Többeket letartóztatnak, köztük a „pesti segédlelkész”. Harmadnap szabadon engedik, de az ÁVÓ-s tiszt közli vele fogsága okát: „A személyi igazolványba az van beírva: lelkész. Ő pedig felettébb gyanútkelően micisapkában utazott. Egy valódi pap nem jár micisapkában!” (A „pesti segédlelkész” ugyanis e korban – 1949-ben – „demokratikusan” akart kinézni és nem választékosan. Ekkoriban még az Operaházba is munkásruhában „illet” menni.)

A diákhumor „Biksu bácsi”-nak nevezte el. (A „biksu” hindu szerzetes.) Ugyanis nem kényeztette el magát étellel-itallal. (Egyébként is ínséges idők jártak akkoriban.) Gyakran mondogatta tanítványainak: aki hosszú életet szeretne egészségesen élni, elégedjék meg ebédre két szem dióval. Ő volt a megtestesült nyugalom a 4. zsolttár értelmében. „Békességben fekszem le és legott elaluszom, mert te, Uram, egyedül adsz nekem bátorságot lakozást.” Pedig ugyancsak sok próbatétel érte. Az egyik bombázás során lakása teljesen megsemmisült. 20 000 kötetes könyvtára lett az enyészet martalékává. Azzal rendezte el az ügyet, hogy „Az Úr adta, az Úr vette el... Áldott legyen az Ő szent neve.” Egy-két megmentett példányt kiválóan vizsgázó tanítványainak adott emlékül.

A professzor-presbiter emlékét idézve nem szabad elfeledkezni kedves feleségéről, Bella néniről. Ktartó munkatársa volt. Férfjétől minden megtanulhatót megtanult. Akár le is vizsgázhatott volna nála. Tanuljunk meg dr. Budai Gergely kedves mondását: „SANCTA SANCTE TRACTANDA.” „Szent dolgokat csak szentül szabad megvalósítani!”

Papp Vilmos

Lássunk tisztábban – éljünk előítéletmentesebben!

Izráel és Eklézsia (II.)

Nagy Frigyes a poroszok voltaireiánus és harcias császára felettébb kedvelte a szellemi párbajokat. Borotválkozás közben egy udvari emberét – állítólag a borbélyát – felszólította, hogy mondjon neki egy megcáfолhatatlan istenbizonyítékot. A nagyon is gyakorlatias borbély a fenséges kérdésre azt válaszolta: „Felség! A zsidók”.

Akkoriban minden iskolásgyermek jól ismerte a bibliai történeteket. Kezdvé Ábrahám viszontagságain. Istenélménye nyomán elhagyta hatalmas vagyonát, s az ókor Amerikáját: Mezopotámiát. Az akkori harmadik világba ment. Kánaánban élte a vándornomádok kemény életét. Utódai Egyiptomba kényszerültek. Itt várt rájuk a történelem első ismert „holocaustja”. Ábrahám Istene Mózes által kiszabadítja a halálraítélteket. Ismét Kánaán lesz a hazájuk. A filiszteusok által átélik az első indogermánok általi üldöztetést. Ámde nem kisebb veszedelmet jelentettek a létüket veszélyeztető sivatagi sémi nomádok. Kánaán – mely híd volt Ázsia és Afrika között – hadak útja lett. Területén a ramasszida fáraóktól kezdve az 1914–18-as világháborúig több, mint 30 világháború döntő ütközete zajlott le. A hagyományos csatátér mindig Megiddó volt. (Innen az apokaliptikus Armageddon réme...) Asszírok, babilóniaiak, perzsák Ázsia belsőjébe hurcolták Izráel egy részét. Majd sikerrel – bár sok vér árán – ellenálltak a szeleukida hellenizálásnak, párthusok rohamainak, a ptolemaidák hódító törekvéseinek. A rómaiak a földdel egyenlővé tették Jeruzsálemet, a szent várost. Hadriánusz császár a Palesztina nevet adta az országnak, és Aelia Capitolina nevet Jeruzsálemnek, hogy még az emlékezetük is feledésbe menjen. Az életbenmaradtak menekültek a négy égtáj felé. Britanniába is eljutottak. A yorki vérengzések után tovább, egyre inkább Keletnek vették útjukat. Még Kínáig is menekültek. A nyugalom sehol sem tartott fél évszázadnál tovább. Újabb és újabb százazrek pusztultak, de a héber anyák újabb százazreket szültek.

Eközben ókori és középkori üldözöik nyomtalanul eltűntek. Izráel azonban léte-

zik. A Biblia beszédesen dokumentálja megmaradásának titkát. A Szentírás Izráelt kezdettől fogva Isten választott népének nevezi. Más megfogalmazás szerint Isten szövetségese. Izráel őrizte Isten törvényét, Isten törvénye őrizte Izráelt.

Ehhez, hogy némileg megérthessük e nép titkát, a bibliai „báhar” és a „börit” fogalmait kell megismernünk. Az előbbi igegek ennyit jelent: „kiválasztani”. Az utóbbi főnév értelme: „szövetség”. Az előbbiből keletkezett a „választott” nép fogalma. (Ilyen címen írt nagyjelentőségű tanulmányt 1941-ben áldott emlékü Czeglédy Sándor professzor.) Nagy hivatást fejeznek ki ezzel a szentírók.

Feltűnő, hogy a báhar bibliai héber igegek nem ismer passzív alakot. Következésképpen sem a Biblia, sem Izráel nem beszél passzív kiválasztottságról. (Mintegy „kegyenc” állapotról.) Ámde beszél aktív kiválasztásról. Isten nem dédelgetés, kivételezés céljából választ ki egy népet, hanem szolgálatra, hivatásteljesítésre, küzdelemre. S nem azért választja ki, mert mindenkinél különb lenne (5 Mózes 7). Olyan, mint mindenki más. Ezt az egyet azonban edzi és alkalmassá teszi arra, hogy mindenben Isten rendelkezésére álljon. (Mint gazda a kaszát válogatva választja. Majd kikalapálja, megfeni, s dolgozik vele. S ha kicsorbul, újra aláveti az előbbi műveleteknek. Avagy a sportedző, aki kiszemel egy gyermeket a sok közül. Lehet, hogy éppen a legvéznábbat. Sok éven át keményen edzi, s ezután világ bajnokot formál belőle. A kiválasztott gyötördik – miközben mások kényelmesen lebzselnek.)

Izráel fenséges hivatást kap. Társadalmával, kultúrájával, legfőképpen pedig hitével Isten világát jelenítheti meg pogány, tudatlan, babonákkal telt bálványos környezetben. Sámánok, Baál-papok, rabszolgatartók látva érdekeik sérelmét, keményen ellenállnak. A világosság azonban mindig szétoszlatja a sötétséget.

Megszólalnak Izráel prófétái, bölcsei, törvényalkotói. Sajátos társadalmat hoznak létre. Egyebütt kényuralom, rabszolgagazdálkodás, jajok. Itt bibliai ígék formál-

nak új világot. Itt sem könnyen. Eközben hadak jönnek, mennek. Kereskedelmi karavánok utaznak. Mindenki visz magával e különös Isten-népe hitéből, szokásaiból. Vagy éppen rabszolgaként hurcolják magukkal a Dánieleket és Ezékieleket. Hiába ágálnak a sötétség hatalmai. Ez a hit átalakítja és meghatározza a kultúrát, a gazdaságot, a politikát. Kialakul *Izráel ajándéka a világnak: az etikai monoteizmus*, melynek dokumentuma a szóban, majd írásban hagyományozott Ige: a Biblia. S miközben sok minden pusztul: „Istenünk beszéde mindörökre megmarad!” hirdetheti a fogságbeli próféta. Izráel őrizi – gyakran élete árán – a szent tekerceseket, s ezek őrzik a népet.

A Biblia másik alapvető fogalma a „szövetség”. Mai pongyolán gondolkodó és beszélő világunkban szinte érthetetlen fogalomná vált. Mi minden juthat eszünkbe, ha labdarúgó-, ökölvívó- avagy politikai szövetségekről hallunk?! A fogalom eredeti, tiszta értelmét akkor értjük meg, ha az adoptáció szóra gondolunk (2. Zsol-tár). Egy magárahagyott, árva, pusztulásra ítélt gyermeket nevelőszülők örökbe-fogadnak. Kegyelmeükből nemcsak életben marad a kis magatehetetlen, de boldogul is. Örökbe-fogadói minden java egykor az övé lesz. Isten így „adoptálja”, szövetségébe fogadja a népek „senkifiát”: Izráelt. Felneveli, hivatásra felkészíti, védi, s minden kincsét neki adja. „Békességét” adja a szövetségbe-fogadás alapján. Ez a szövetség örök és megmásíthatatlan (Jeremiás 31,31, s következő versek). Még a természet megszokott rendje is felborulhat, de Isten kapcsolata népével soha meg nem szűnik.

Isten hűsége – még a nép hűtlensége esetén is – örök. E hűség gondoskodik prófétákról, akik – ha kell – intenek, fednek, sőt ítélnék (Ezékiel 3,16, s következő versek). A népnek vissza kell találnia Isten útjára. Ez a deuteronomista történelem-szemlélet szerint mindig is bekövetkezett. Legközelebb arról szólunk, mi mindent adott Izráel a világnak.

A „Lónyai”

Az íróasztalomnál ülök, néhány órával azután, hogy az imahe- tet záró úrvacsorázás megtisztító élményét átéltem. Szívemben csendes imával teszem le a tollat a papírra, reménykedve, hogy amit leírok, mindenkire úgy jut el, hogy azt értse belőle, amit mondani szeretnék.

Számomra a Lónyai az álmok iskolája, ahova én már nem jut- hattam el, mert gimnazista korom idejére elvették, megszüntet- ték, szellemiségét üldözték. Egyetemista koromban ha a tanrend szerint ott volt előadásom, megsimogattam egy-egy falát, abla- kát, és úgy éreztem, hogy az épületből is valami komor ellenál- lás sugárzik. Figyeltem, és ahogy tudtam, segitettem a harcot, hogy visszakapjuk. Szívmengető a hír, hogy 2000 nyarán újra elindulhat a munka a régihez méltó új „Lónyaiért”.

Elindulhat, de hogyan? Remélve, hogy a felújításhoz szüksé- ges pénz is rendelkezésre áll majd, ezer buktató, leküzdendő aka- dály nehezíti ezt a munkát. Most csak egy példát figyelemfelhí- vással: Sokan gondolják, hogy egyszerű az ügy, kiírunk egy pá- lyázatot (tender) és a legjobb ajánlattevővel szerződést kötünk. Ez így szép és egyszerű, csak aki így gondolja, figyelmen kívül hagyja, hogy ma honunkban négy-öt nagy építőipari cég maradt talpon, akik többnyire árakat évek óta „összehangolják”, sőt nem ritkán a piacot is felosztják oly módon, hogy megegyeznek abban, ki „vigye el” az adott munkát és mennyiért. A többiek árai ezután ehhez igazodnak. Az ilyen ajánlatok általában 15-25%- kal drágítják a kivitelezést a reális árhoz képest. Az újság terje- delme is kevés lenne, ha a harmincéves beruházói, kivitelezői ta- paszlatomat le kívánnám írni. Nem ez a célom, nem ez a fela- datom, de úgy érzem, kötelességem keresni a legjobb megoldást. Szerintem van, a gyakorlatban is kipróbálva.

Részt vettem egy budapesti gimnázium felújításának szervezé- sében, ellenőrzésében. Néhányan szakértő szülők (mérnökök, közgazdászok, jogászok) alakítottunk egy ellenőrző csoportot, és az iskola igazgatóját segítettük a számlák ellenőrzésében, az el- készült munka minőségének megállapításában, és általában min- den fillérnek a megfelelő helyre juttatásában. Nem voltunk nép- szerűek a kivitelező vezetőinek a szemében, de a következő év- ben ugyanezt a munkát már a kerületi polgármester kérésére hi- vatalosan végeztük.

Hogy konkrétumot is mondjak, úgy gondolom, az épület fel- újítását nem egy nagy pályázatként kellene meghirdetni, hanem több kisebb volumenű részegységre bontva. Például külön a köz- ponti fűtést, külön a szakipari munkákat, a festést, mázolás, a vízvezeték-szerelést stb. Ezzel a módszerrel a pályázati árak jól ellenőrizhetők lennének, a munkákra nemcsak a mamut cégek, hanem középvállalatok is pályázhatnának, ami kizárná a tisztes- ségtelen verseny lehetőségét. Elismerem, hogy ez komoly műsza- ki felkészültséget igénylő feladat, de biztos vagyok benne, hogy ez a szellemi kapacitás egyházunkon belül a döntéshozók rendel- kezésére áll.

Gondolatébresztőnek, segítőtoborzónak szántam ezt a néhány mondatot, társkeresésnek, hogy akik hozzám hasonlóan gondol- kodnak, jöjjenek, üljünk le, dolgozzuk ki tapasztalataink alapján javaslatainkat, remélve, hogy segítői lehetünk ennek a feleme- lően szép munkának.

Pankotai Ferenc
a Kőbányai Református
Egyházközség főkurátora

BÖRTÖNMISSZIÓI SZOLGÁLATI ÁG A PROTESTÁNS TÁBORI PÜSPÖKSÉGNÉL

Interjú Csuka Tamás dandártábornok-tábori püspökkel

Várhatóan 2000. januártól új szolgálati ág indul a Protestáns Tábori Lelkészi Szol- gálaton belül, a börtönmisszió. Hogyan kerül ez a missziói munkaág a Tábori Pü- spökség felügyelete alá?

– Előrehaladott tárgyalásokat folytatunk a büntetés-végrehajtás országos parancs- nokával, aki pedig közvetlen kapcsolatban áll az igazságügyi miniszter asszonnyal, dr. Dávid Ibolyával. Igent mondtak az el- képzelésekre, melyek szerint januárban már elindulhat ez a szolgálat, főállású börtönlelkészekkel. Újjonnan szolgálatba lépő lelkipásztorokról lesz szó, akik főállásban az Igazságügyi Minisztérium alá tartozva végzik ezt a szolgálatot. Az előzetes ter- vezések szerint 13 főállású lelkész lesz, hét római katolikus, öt protestáns, és egy izraelita. Lenne továbbá 20 kiegészítő lelki- pásttor, 10 római katolikus, 8 protestáns és kettő izraelita. Így az egész országban

minden büntetés-végrehajtási intézetben lenne lelkipásztor.

– Így is mondhatom, hogy nyugati min- tára, mert amennyiben én ismerem a hely- zetet, a fegyveres testületeknél szolgáló lelkészek minden nyugati országban a tá- bori püspök felügyelete alá tartoznak. Így lenne ez hazánkban is, hogy minden fegy- veres és rendvédelmi szervezetenél szolgáló lelkipásztor felügyelője a tábori püspök.

– Püspök úr tapasztalatai szerint hogyan fogadják a lelkesi szolgálatot a börtön- nőkben?

– Nagyon nagy örömmel fogadják, nagy szükség is van erre a szolgálatra. Elmond- hatom, hogy közvetlen tapasztalataim is vannak, hiszen 1990-ben én voltam az, aki elkezdtem a váci fegyházban a börtön- lelkesi szolgálatot. Akkor mint gyüleke- zeti lelkész lehetőséget kaptam, hogy bib- liaórákat, hittanórákat, illetve istentiszte-

leteket tarthassak. Amikor elköteleztem magam a honvédségénél, akkor felesé- gem, aki szintén lelkész, folytatta a meg- kezdett börtön-missziói szolgálatot.

– És a börtönlakók hogyan fogadták a lelkipásztort?

– Kezdetől fogva elég nagy létszámban vettek részt istentiszteleteinken, nyilván ez kikapcsolódást is jelentett sokak szá- mára, mozdulási lehetőséget a börtönfalak között. De lassan kialakult olyan közös- ség, akiknél nemcsak a kikapcsolódás igénye jelentkezett, hanem lelki igény is. A legszebb példa, amit el tudok mondani, hogy kialakult például egy imaközösség, egy imádkozó csoport a börtönfalakon be- lül, akik rendkívül őszintén és lényegre törően mondják el kéréseiket imádságaik- ban is. Nagyon szép alkalom az ünnepi is-

(Folytatás a 12. oldalon)

(Folytatás a 11. oldalról)

tentiszelet. Volt olyan karácsony, amelyen 220 csomagot lehetett kiosztani, mert ennyien jöttek el a karácsonyi börtön-is-tentiszeletre.

– Nagyon érdekes, hogy mennyire szeretnek énekelni a foglyok, főleg olyan énekeket, amelyek nemcsak „fülbemászó” dallamukkal, hanem szövegükkel is az ő helyzetüket érintik, amelyekben a bűnről, bűnhődésről, megbocsátásról van szó. Több olyan elítélt ismerősöm van, aki komolyan megtért a bent töltött idő alatt. Van olyan közöttük, aki súlyos büntetést nyolc évet ült, majd kiszabadulva, megtérése után, egyik egyházi fogyatékos gyermekotthonunkban kezdett el dolgozni, ahol már több, mint öt éve szeretettel szolgál.

– Az tényleg nagyon komoly kérdés, hogy amikor kikerülnek az elítéltek, letöltve büntetésüket, akkor mit tudunk kezdeni velük, s az egyház tud-e biztosítani valamilyen háttérrel, mert különben szinte törvényszerű a visszaesés.

– *Várható-e az, hogy a börtönmissziói szolgálat a társadalomba való újra beilleszkedést is segíti majd?*

– Ebben is van reménységünk, hogy maga az egyház is tágabb teret kap erre nézve. Itt várjuk a társadalomnak a segítségét is. Szüksége van az egyháznak a támogatásra, ahogy szüksége van a társadalomnak is az egyház támogatására, minden valamit tehető erő összefogására, hogy akik kikerülnek a börtönből, azok kapjanak újra lehetőséget a munkára, a bizonyításra, hogy ne legyen törvényszerű a visszaesés. Éppen ebben kell segítenünk, hogy minél kisebb legyen a visszaesők száma, s becsületesen élhessenek. (Reformpress, B. L.)

Egy lesz a jutalmuk

*Kik legvégül álltak az Úr szőlőjébe,
azoknak is annyi lesz a fizetsége,
mint kik oda régen munkálkodni tértek,
egy lesz a jutalmuk majd: az örök élet.*

S.O.S.!

*S.O.S.! Emberek!
Akit megcsal a tévhit,
fundamentom helyett
futóhomokra épít.*

Füle Lajos

Médiakritika

Végre egy sorozat, amit érdemes nézni!

Már sokszor fontolgattuk, hogy kidobjuk a TV-t. Csak az időnket veszi el a sok reklám, lelkünket szennyezi az erőszak, gyomorémelyegést idéz elő a manipulált politika. Immár Magyarországon is napról-napra folytatódó szappanoperák életidegen világa ragadja magával kicsiny országunk ráérősebb rétegét, s ahelyett, hogy egymással beszélgetnénk, sokszor csak a TV-t bámuljuk. Igen, azért írom így többes szám első személyben, mert tapasztalatból tudom, hogy ettől a „szenvedélytől” nem vagyunk mentesek mi sem. Hiába tudja valaki, hogy ezer fontosabb dolga is lenne, valahogy mégis megtalálja a legújabb sorozatot az óvatlan tévésző. Óriási a kísértés, a lélek-és életromboló erőszakkal, vagy csöpögős érzelmekkel teli „ingenylen mozi” nézésére, és a média gépezet nagyon jól érti a módját, hogyan kell foglyul ejteni bennünket és gyermekeinket. Óriási a veszély a gyermekeink számára, és bár már közismert fogalom a videó-idiotizmus, mégsem vesszük elég komolyan.

Most végre van egy sorozat, amit gyermekeinknek is érdemes nézni. Szép, valóságos helyszíneken és nem a computer-animáció világában játszódik, valóságos szituációkra ad nem közhelyszerű válaszokat, és nem a házasságon kívüli szerelem konfliktusának „hősies” megoldásáról szól, és nem is a pénz és a hatalom körül forog. Nem, ez valami egészen más. A nagy klasszikus íróink jellem- és életábrázolására emlékeztet, amely mindig példaképeket, valós emberi és Istentől származó értékeket tár eléink, amelyeket, ha megkönyez az olvasó, jobba válik tőlük. Fölemelnek, építenek, lendületet adnak az élethez.

Igen, mostanában a TV-ben is látható egy ilyen sorozat – persze azt is meg kell jegyezni, nem főműsoridőben. Az, hogy „A Farm, ahol élünk” többszáz részes sorozat közkívánatra már másodszer megy az RTL-en – amelyik adó egyébként nem az effajta filmek sugárzásáról híresedett el –, az reménységgel tölt el, mert ezek szerint vannak még igazi értékeket kereső emberek, akik merték kifejezni, hogy mit szeretnének látni. Bárcsak többen lennének, akik véleményt, kritikát mernek mondani, abban a hitben, hogy foganatja lesz. Azt gondolom, hogy ez hitünkéből fakadó kötelességünk is lenne, csak hát leszoktattak bennünket erről, egyfajta keresztyéni-nek nevezett tév-hiedelemmel – mi szerint a hívő embernek nem kell belefolynia a bűnös világ dolgaiba, mert úgy sem tud

rá hatással lenni – és a kommunizmus 40 esztendeje is csak azt sulykolta belénk, hogy csupán jelentéktelen porszemek vagyunk. Pedig a mi felelősségünk is, hogy ne hagyjuk rászedni magunkat, és rászedetni gyermekeinket és unokáinkat. Végzetes lehet az a keresztyénségtől teljesen idegen világszemlélet, amely a New Age által áthatott „ártatlan rajzfilmek”-en keresztül átad. A tetszetősnek látszó világbeke, a gonosz hatalmának egyesített erőinkkel történő legyőzése, a transzcendentális meditáció megjelenési formái, a keleti harcművészetek mind-mind a New Age tudattágító propagandagépezetének eszközei, amelyben a tetszetős és szép gondolatok keverednek Isten akaratától teljesen idegen életszemlélettel.

Nem csak azért örülök különösen ennek a múlt század végén játszódó sorozatnak, mert keresztyén értékeket közvetít, hanem mert ezt olyan valós történetekkel és szituációkkal teszi, hogy a néző nem is veszi észre a didaktikus célt. Nem Jézus és Isten nevével van tele a filmsorozat, hanem emberekkel, akik hozzánk hasonlóan olyan mindennapi problémákkal küzdenek, mint megélhetés, szerelem, rosszindulat, emberi gondatlanság, betegségek, iszákosság, családokat szétforgácsoló munkahelyek, házasságokat tönkretévő harmadik. Találkozunk benne egyedül maradt öregekkel, árvaságra jutott gyerekek és környezetük konfliktusával, hazaszeretet és fajgyűlölet kérdésével is. Miközben nézzük, nekünk is végig kell gondolnunk, mit csinálunk mi hasonló szituációkban? A tisztos szegénység közepette kemény munkával a mindennapi betevő falatért küzdő farmer család életét, és keresztyén életvitelét látva el kell gondolkodni, mi a helyes és helytelen, és mi az, ami igazán értékes. Természetesen, egy nagy család jelenik meg előttünk, ahol fegyelmezetten és mégsem mereven nevelik a gyermekeket, ahol mindenkinek megvan a maga kötelessége és épp ezért megtanulják a munka örömét átélni, önfegyelmével tenni azt is, amihez nem fülük a foguk. Az egyszerű, szegényes öltözetek dacára mindenki érzi, hogy a tiszta emberi tekintetek mögött valami nagyon nemes lélek lakik. Gyermeki – sokszor nagyon súlyos csínytevések és emberi tévedések teszik hitelessé a szereplőket. Valóságos emberi sérelmek és érdekek ütköznek, majd oldódnak fel keresztyén módon sokszor anélkül, hogy elhangzana Isten neve.

Persze egyáltalán nem hagyja bizonytalanságban az embert az író afelől, hogy így élni csak Istenbe vetett hittel lehet. Az ember egyszerűen megkívánja azt a nem egyszerűséget, és a szeretetközösséget, amiben az *Ingalls* család él. A sorozat a család második lánya, *Lora Ingalls Wider* regénye alapján készült, aki tulajdonképpen a maga gyermekkori élményeit, a szülei iránti nagy-nagy tiszteletét és szeretetét írta bele ebbe a regénybe.

Szemünk előtt rajzolódik ki egy kisvároska, *Walnut Grove* és a környékbeli farmerek élete. Ez az a közösségi form, ahol az emberek még ismerik egymást, nem személytelenedik el az élet, ahol még van összetartó erő. Azzal is megerősödik ez az üzenet, hogy *Charles*, az apa, aki rendszerint a problémák megoldásának egyik kulcsfigurája, ki nem állhatja a nagyváros forgatagát, zűrzavarát, követhetetlen viszonyait. Az idillinek induló sorozat végkifejlete azonban megdöbbentő. A technikai fejlődést képviselő vasút megjelenése teljesen felborítja a kisváros nyugodt életét. Láthatjuk, ahogy a monopoliérdek tönkretesz a kisbirtokot és ezáltal a családokat. Idegen, kétes alakok megjelenése felborítja a kisvárosi közösség nyugalomát, elszaporodnak a lopások, verekedések. A nagy befektetők jogi kényszer alkalmazásával kismimizik a kisvároska lakosságát és felvásárolják házaikat. A kis ember tehetetlen a tőke, az ipar, az urbanizáció káros hatásaival szemben. Kiszolgáltatottként kényszerül más életmódra, családi viszonyainak felborítására és úgy tűnik, erre nincs megoldás. Ha kérdéseink maradnak, akkor azok a sorozat végki-csengésével kapcsolatban jelennek meg. Csakugyan nem lehet normális életet élni a nagyvárosban? Szükségszerű-e, hogy szétzilálódjanak az emberi kapcsolatok? Meg lehet-e maradni tisztességesnek, egészséges idegzetűnek, családcentrikusnak a mammon uralma alatt álló és mindenféle kísértésekkel teli nagyvilágban? A sorozat írója erre nem ad egyértelműen pozitív választ. Azt sugallja, mintha megállíthatatlanul rossz irányba haladna a világ. Talán igaza is van, mert nem csak az emberiség fejlődése, hanem a letűnt kultúrák nagy bukásai is mind a „város bűneihez” kapcsolódnak.

Szeretném hinni, hogy van megoldás és lehet keresztyén módon élni az istentelen világban, hiszen ez a feladatunk. Ha néhány kérdőjellel is, de mégis ebben ad példát, nyújt segítséget és megerősítést ez a sorozat. Bátran ajánlom iskolás kortól a nyugdíjasokig mindenkinek, aki szereti az erőszak nélküli, mégis izgalmas és építő történeteket.

Hargita Péter

NYITOTT SZEMMEL

SOKATMONDÓ NÉVSOR

Az apostolok kiválasztása kapcsán semmiféle indoklást nem olvasunk – miért éppen ez a tizenkettő? Kiválóbbak talán a többenél?... Erről nem esik szó az evangéliumban! Ellenben összevethetjük az egyes apostolokról másutt olvasható információkat. Ezeket összeszedve megtudjuk róluk, mennyire gyarló, és egymással ellentétes jellemű emberek voltak! Kiválasztásukból nem is rájuk vonatkozóan, hanem Urunk szándékaira vonatkozóan vonhatunk le következtetéseket.

Máté, a vámszedő egyfelől, Simon, a zélóta másfelől... összeillenek? Máté – elhívása előtt – a római megszállók zsoldjában álló, nyereszkeskedő pénzember volt. Simon, a zélóta, a nemzeti szabadság ügyének megszállottja (volt), aki legszívesebben fegyverrel harcolt volna (vagy talán harcolt is korábban) a rómaiak ellen.

... És ilyen, egymással homlokegyenest ellenkező múltú és politikai hátterű embereket gyűjt Jézus egy csoportba! Egyik politikai tábor sem részesíti előnyben; mindkét oldalra tartozóknak meg kell térni; az Ő útját, vagyis Isten Országát szolgálatait kell vállalni korábbi útjaik helyett, s elfogadni testvérnek azt is, aki a másik oldalról jött!

Jézus ma is hív magához mindenféle embert: nemcsak különböző neműeket, nemzetiségűeket, különböző vallási közösségekbe születetteket, hanem különböző politikai táborba tartozókat is! Hív, és ha a megszólított ember válasza pozitív, el is küld a Róla való bizonyosságtétel szolgálatára, bármilyen múlt van is mögötte! Övéi egy táborba kerülnek akkor is, ha egyiknek büszke önelégültségéből kellett megterteni, a másikkal pedig belátott vétkei okozta bűntudatából megvigasztalódnia a hit által.

Mi, újra, ill. újonnan választott presbiterek is kiválasztás és küldetés részesei vagyunk. De csak akkor tölthetjük be hivatásunkat, ha egyéni céljaink és politikai nézeteink elé helyezzük Jézus Krisztus ügyének szolgálatát; ha minden különbözőség, múltbeli ellentét dacára testvéreknek fogadjuk el egymást, mint annakide-

jén a tizenkét apostol. Gondoljuk végig, s tegyük indulatainkat az Ige mérlegére: ha ellenségnek érezzük a másik református keresztyén embert, aki más politikai véleményen van, mint mi magunk, akkor ez arra mutat – nem vagyunk még Isten gyermekei, nem döntöttünk még Jézus Krisztus feltétel nélküli szolgálata mellett, vagyis nem tértünk meg meg...!

Kövespataki László

Természet és kegyelem

Régi fordítás: „Ami Istenben láthatatlan... az a világ teremtésétől fogva az ő alkotásaiból megértetvén megláttatik” (Róm 1,20). Új fordítás: „Ami nem látható belőle... az a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható”. Pál apostol itt azt állítja, hogy „értelmes vizsgálatok” útján el lehet jutni Isten megismerésére. Az átlagos bibliaolvasó nem is sejt, hogy milyen hallatlanul kemény viták folytak arról, hogy ez az állítás elfogadható-e vagy nem. Mi úgy akarjuk nagyra tenni a Bibliát, hogy körülötte kicsivé teszünk mindent, ami vetélytársává válhatna (természetet, tudományt, művészetet, filozófiát stb.). Szüksége van a Bibliának arra, hogy ilyen áron legyen nagyra? Nem! De hallgassuk Kálvin Jánost:

„Ha lénye oly megfoghatatlan is, hogy istensége minden emberi érzéken felül áll, mégis; minden egyes művébe oly tisztán s világosan véste be dicsősége biztos jegyeit, hogy még a legtanulatlanabb ember sem hozhatja fel mentségül, hogy Istent nem ismeri.”

Meggyőződésem szerint nem kell féltetni a Bibliát a „természtől”. Mindkettő ugyanazt az Istent hirdeti, és a kettő együtt teljesebben hirdeti, mint csak az egyik önmagában.

Farkas József

Presbiterek kezébe!**Evangéliumot Magyarországnak***Soos Géza-émlékkönyv 1912–1953 (Bp., 1999)*

Manapság csak szűk körben – egykori barátok, SDG-tagok: valamennyien szeniorok – ismerik dr. Soos Géza nevét. A tervszerű elhallgatás, „a múltat végképp eltörölni”-politika, s ugyanakkor „ami vallásos, az csakis reakciós”-attitűd ennek oka. Ha Soos Géza aláírta volna 1945-ben a Magyar Kommunista Párt belépési nyilatkozatát, akkor a „haladás zászlóvivői” között emlegették volna. Ha az a „volna” ott nem lett volna, minden másképp lett volna (?). Mindenesetre Soos Géza nevét – mint ifjúét – Petőfi, Wesselényi és hasonlók sorában kell emlegetni.

Milyen film készülhetne arról a 32 éves jogász fiatalemberről – a Minisztertanács elnöki titkáráról, a Külügyminisztérium munkatársáról –, aki a pápai reptérről ellopja a megszálló német haderő indulásra készen álló gépét. Aki német vadászgépeket, majd az angol haderőt kikerülve Itáliába repül a magyar államfő üzenetével... Avagy Moszkvába csempész katonai küldöttséget fegyverszünet létesítése érdekében...

E fiatalember – az SDG elnöke – öntudatosan vallotta, hogy őt a kőbányai templomban dr. Takaró Géza keresztelte meg (s ő is ezért Géza). Vasárnapi iskolásként pedig az ő tanítványa volt. (Ez a polihisztor, s Krisztusnak és a felebarátnak sokszorosán elkötelezett lelkipásztor a II. világháború korszakában az „Amerika Hangja” sávjain 600 istentiszteleti igehirdetéssel erősítette a világ magyarságát.) Soos Géza „csak” azért nem lett kora ifjúságában lelkész – korai halála előtt Genfben végzett! –, mert Ravasz László püspök és Kovács J. István professzorok arról győzték meg, hogy politikusként, az egyetemes papság keretében jobban érvényesítheti az evangélium üzenetét!... Ezért is egyik előadása címét viseli a mű: „Evangéliumot Magyarországnak”. Soos Géza hátramaradt iratainak egy részét tartalmazza. A mű

fényt vet a II. világháború számos megfejtetlen kérdésére, a Magyarországi Református Egyház szerepére a zsidótörvények szabotázsában, a lengyel menekültek megsegítésében, az „Auschwitz-irat” közreadásában.

Czegei Wass Albert írja Soos Géza halálakor: „Óriási fa dőlt ki: magyarok... Fülembé csengenek szavai: „Minden magyarnak tudnia kellene, hogy csak egyetlen út vezet haza. A krisztusi szeretet és alázat útja.” Magyarok szerte a világban: ha csak egy morzsányit is meg akartok hálálni abból, amit értetek tett, kövessétek az utat, amit megjelölt!”

Kapható: Ráday Könyvtár (1092 Budapest, Ráday utca 28.), ára: 1300 Ft.

–p –s

Boldogulásomban – a szónak köznapi (sikeres előmenetel) és etimológiai értelmében (boldoggá tétel) egyaránt – egyik, időrendben mindenesetre az első tényező a család volt, amelybe születtem, annak szeretetteljes, de szigorú igényeket is támasztó, kiegyensúlyozott légköre, a türelem, a bizalom légköre, a biztonság légköre. A gyermekkor élményei, tudjuk, életre szólóan meghatározók, s az, hogy az emberekhez bizalommal tudok közeledni, bizonyosan innen is van. Meg onnan is, hogy abban a családban is, melyben most már nem mint gyermek élek, ugyanaz a szeretetteljes és szeretetteljesen kritikus légkör vesz körül. Mindez egy tanár boldogulásához nélkülözhetetlen.

A második tényező, most már időrendben haladva, az iskola. Minden iskola, amelybe jártam, a Mária Terézia (ma: Horváth Mihály) téri Gyakorló Elemi Iskolá-

tól a Budapesti Református Gimnáziumon át az egyetemig és az Eötvös Kollégiumig, „Ha élet lengi be az iskolát, az élet is derűs iskola lesz.” Ezeket az iskolákat élet lengte be, megismertettek az ismeretszerzés örömeivel, és segítettek megtalálni kinek-kinek a maga útját. Hogy hivatásomat megtaláltam, nem utolsósorban ezeknek az iskoláknak, az ott tanítóknak köszönhetem.

Mindkettő, *család és iskola*, meghatározott erkölcsi értékrendre épült, melynek közös elemei voltak az emberi tisztesség, a munka becsülete, a jó ügyekért való áldozatvállalás kötelezettsége. Az az igény, hogy az embernek legyen meggyőződése. Életünk tele van megalkuvásokkal, mindezeket csak az mentheti, ha vannak olyan

Boldogulásom

értékek, amelyek tekintetében nem ismerünk megalkuvást, mert az már boldogságunkat rontaná meg.

Volt még valami, ami család és iskola értékrendje mögött állt, és azon átsugárzott: *a hit és feltétlen bizalom* a gondviselő Istenben, aki úgy megőriz, hogy – a Heidelbergi Káté szavait idézve – „akarata nélkül egy hajszál sem eshetik le a fejéről”, az a meggyőződés, hogy – mint a Római levélben áll – „azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra szolgál”. Ez a hit és ez a meggyőződés a biztonságtudatot növeli, de megvan az a veszélye, hogy túlzott magabiztossággá, elbizakodottsággá válik. Ilyenkor azonban a gondviselő Isten közbelép, és ítéletesen kirázza az embert a maga biztonságából. Egy

Szemelvények a kérdőívünkre adott szöveges válaszokból

Múlt számunkban kezdtük el közölni azokat az észrevételeket, amelyeket kedves testvéreink a nyár folyamán kiküldött és feldolgozás alatt álló kérdőíveink azon kérdéseire adtak, hogy „Mivel nem ért egyet a Presbiteri Szövetség munkájában? Mit kellene tennie a szövetségnek, de nem tesz?”

Most folytatjuk – ígéretünkhöz híven – ezek kivonatos közlését.

„A Presbiteri Szövetség képviselője legyen részt egy presbiteri gyűlésen, ahol (pl. utolsó napirendi pontként) szót kap rövid tanításra, evangelizációra, esetleg a hallott dolgokkal kapcsolatos kritikára.”

(Dél-Budapest e. m.)

„A Presbiteri Szövetség célkitűzésével, szolgálatával egyetértek. Talán nagyobb hangsúlyt helyeznék a többnapos evangelizációra.”

(Vértessalja)

„A diákságra, az egyetemi hallgatókra még nagyobb gondot fordítani! A cigánymisszió további fokozása fontos lenne. A presbiterképzéssel fokozni kellene az információáramlást.”

(Debrecen)

„Jobban tudatosítani a presbiterek feladatát és munkáját. A megtértek utógondozásának figyelemmel kísérése.”

(Dél-Budapest)

„A Reformátusok Lapjában legyen rendszeres presbiteri rovat, amelyben a Presbiteri Szövetség közli az időszerű hirdetéseket, mozgósít feladatokra, a gyülekezet építésére.”

(Borsod)

„A presbiterképzés egységes munkatervének kidolgozása lenne fontos. A konferenciákon kiscsoportos beszélgetések és foglalkozások is legyenek.”

(Borsod)

„Legyenek a kiterjedt képzések és továbbképzések mellett ébresztő, hitre, megtérésre hívogató alkalmak is.”

(Debrecen)

„Házi bibliaórák, imaközösségek kialakítását, támogatását (könyvekkel, bibliamagyarázatokkal) tartanám fontosnak országszerte.”

(Észak-Pest)

„A magyar református keresztyén ifjúságot ne terheljék Zelk Zoltán, Hidas Antal, Silone stb. művészetével (lásd: Megtaláltuk a Messiást! Kálvin Kiadó, 1995). A szövetség legyen különbséget, mutasson a jövőbe!”

(Borsod)

Köszönjük az észrevételeket, javaslatokat. A továbbiakban is folytatjuk a megjegyzések, javaslatok közlését, melyeket reméljük, sok helyen megszívlelnék.

Mikó László

tényezői

igehirdetésben például az ézsaiási Igével: nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem az én utaim a ti utaitok. Esetemben életem eseményei is úgy alakultak-alakítottak, hogy a Szót magatartásom egészére mondott ítéletnek, nem-nek kellett értenem. Később értettem meg, elfogadva az ítéletet, hogy az ézsaiási Szó Isten megbocsátó kegyelméről beszél: Isten kegyelmes, nem irgalmatlan, mint az ember. Aki Isten nem-jét magára nézve elfogadja, az értheti, tapasztalhatja meg az ő igen-jét. Az „igen” pedig Jézusban lett valósággá, Isten minden ígérete őbenne lett igenné (2Kor 1,19–20), a gondviselő Isten ígérete a testet öltött és kereszthalála által bűnből megváltó Istenben. Számomra is. A kiegyensúlyozottságot ezután nem a gyer-

meki, problémátlan bizalomban lehet megélni, hanem a simul peccator simul iustus (ahogy a reformátorok fogalmaztak), az egyszerre bűnös és igaz lét feszültségére épülő bizalomban: Bár én... Ő mégis.

Így lesz minden kegyelemmé a születéstől kezdve (nem a mi érdemünk, hogy milyen családba születtünk) a megváltás kiváltképpen való kegyelmén át és által a halálig és azután. Így lehetne, és ha sikerül, így lehet megbocsátónak, türelmesnek, megértőnek, kiegyensúlyozottnak, szelídnek lenni, az embernek hivatásában helyt állni, boldogulni (boldognak lenni) az embernek egész életében. Ami utána következik, arról nem is szólva.

Nem ebben jelenik meg Jézus „történelmi jelentősége”?

Dr. Ritoók Zsigmond
filológus

(Folytatás a 7. oldalról)

Tárgyévben sem volt mód arra, hogy szerzőinknek tiszteletdíjat fizessünk, a lap „mennyei honoráriummal” dolgozik továbbra is. Ezért legyen köszönet minden Testvéreinknek, aki önzetlenül, de igényesen róttá sorait és küldte írásait. Vonatkozik ez kiváltképpen rendszeres szerzőinkre, akik között a legtöbbet publikáltak nevét legyen szabad itt is felemlíteni: Dr. Cseh Lajos (12), Dr. Ritoók Pál (10), Dr. Pap Vilmos (9), Füle Lajos (8), Kövespataki László (6), Kolosváry Bálint (5), Pintér Mihály (4), Hegyi-Füstös István (3). A felelős szerkesztőnek 12 írása jelent meg múlt évi számainkban.

Ezúton köszönöm meg a Százszorszép Nyomda pontos munkáját, Vass Ágota felelős vezető segítőkészségét, valamint Heckmann Tamás tördelő lelkiismeretes és szolgálatkész munkáját. Isten áldása kísérje őket továbbra is, hogy közös munkánk Olvasóink meglegedésére szolgálhasson 2000-ben is.

3. Súlypontok 2000-ben

Alapvető célunkat: az evangéliumtól inspirált publicisztika lelkileg igényes szintjének megvalósítását tűzzük magunk elé ez esztendőben is. Tartalmilag pedig igazodunk a millennium kínálta témákhoz: Megváltó Urunk kétezzer éves dicséretét kívánjuk mi is zengeni, ezen belül a keresztyén magyar államiság 1000 évéhez igazodva a Szövetség munkatervébe felvett témákhoz várunk írásokat: Mit jelent számomra Jézus Krisztus? – Mit jelent számomra, hogy keresztyén vagyok? – Mit jelent számomra, hogy magyar református vagyok? Ez utóbbi kapcsolódik a IV. Magyar Református Világtalálkozóhoz. Fontosnak tartjuk sok előítélettel kezelt témák, mint pl. az egyház és Izráel viszonyának részletes, teológiai, történelmi elemzését, az aktuális és igei megközelítés közzétételét. Szeretnénk odafigyelni továbbra is a határon túli magyarság helyzetére, s még inkább bevonni őket a szerzők körébe. Fontosnak tartjuk az újonnan szolgálatba állott presbiterek megszólítását, megszólaltatását lapunk hasábjain, ugyanígy egy rovatot tervezünk nyitni az ifjúság számára Fialalokról – fiataloknak címmel, amihez szerzőket keresünk. Lorántffy Zsuzsanna református nagyasszonyunk születésének 400. évfordulóján az ő személyét több cikkben is szeretnénk előtérbe állítani, ugyanígy a 300 éve született Árva Bethlen Kata hitvallásos református személyiségét. Apáczai Csere János, Misztótfalusi Kis Miklós, Huszár Gál és Ravasz László évfordulóit is jó alkalmat kínálnak a számvetésre.

Legyen Urunk továbbra is lapunk, szerkesztőbizottságunk, szerzőink és olvasóink őriző pásztora. Legyen hozzánk irgalmas 2000-ben is, hogy a Presbiter az egy szükseget tudja továbbra is hirdetni és szolgálni!

Békefy Lajos

Krisztus-fényű 2000. esztendő!

Olvasandó: 2Korinthus 4,6

A fény, a világosság Isten első teremtménye. Az Ő legyen szavára oszlott el a sötétség, mely betöltötte a mélységeket. A fény teremtésével született meg az élet egyik alapvető feltétele a Földön. Minden hajnalhasadás erre az első fenséges pillanatra emlékeztet ma is.

De Isten gondviselő akarata az idők teljességében megteremtette a személyes, meleg fényt, Aki ma is lelkünk éjjelét űzi szét. Megváltó Urunk világossága hajnalcsillagként gyúlt ki az emberiség egén 2000 éve, s kel fel ma is azok szívében, akik Őt keresik. Krisztus meleg fénye át akarja járni a indulatok, a gyűlölet, a kegyetlen önzés sötétjébe hullott mai szíveket is. Ő nem hagyja, hogy bensőnk az alantas ösztönök viperafészke maradjon, haramiatanya, ahol a legsötétebb egyéni és közösségi bűnök tervei születnek. Hiszen minden bajnak gyökere az Istentől elboldondított szív. Ahol az „istenhomályba” süllyedt lélekbe betört a meleg krisztusi fény, ott valóban csoda történik: eloszlik az önzés éjszakája, a félelem elbizonytalanító ködtakarója. Ahogy a felkelő Nap sugarai felszippanjták a hajnali ködöket, úgy tűnik tova minden lelki-szellemi sötétség, ha Krisztus világossága gyúl fel bennünk. Az Ige ennek az évnek a kezdetén megdöbbenő lehetőségre figyelmeztet: életed hasonlíthat arra a filmre, amely végzetesen bedobozolva marad, nem veszik észre, nem mutat fel szinte semmit, nem szerez örömet. Azért akar Isten Krisztus által világosságot gyújtani szívedben, hogy életed megírt forgatókönyve láthatóvá váljon, s megmutassa az igazi fényforrást, Krisztust. Ő az, aki megfényesítette István király koronáját. A Krisztus-fény járta át népünk történetét, valahányszor csak a töredelmek magyar Golgotái ellenére mégis lett harmadnapra feltámadás, szabadítás, megmaradás. Ez gyúlt ki milliókban, amikor a reformáció fénysugara végigpásztázta a Duna-Tisza-táj népét a magyarul felhangzó jó hírrel: van még néked Istened, ki atyádként felkaroljon és szívét ossza meg veled. Ez az a fény, amit Európa boldogabb felének népei azonnal észrevesznek rajtunk, s ez az, aminek hiánya semmilyen statisztikával, önreklámmal nem helyettesíthető. Ezt nem pótolja sem politika, sem bankvilág, sem vállal-

Meghívó

A Magyar Református Presbiteri Szövetség évi rendes közgyűlését
2000. március 4-én, szombaton 10 órától
tartja Budapesten a Ráday Kollégium dísztermében
(Budapest IX., Ráday utca 28. II. emelet),
amelyre minden érdeklődőt, de különösen is szövetségünk tagjait meghívjuk.
A közgyűlés napirendje:

- 09.30-tól a küldöttek nyilvántartásba vétele. (Ők külön meghívót kapnak.)
- 10.00 Megnyitó áhítat. **Csete Szemesi István**, a Jugoszláv Református Keresztyén Egyház püspöke.
- 10.40 Elnöki megnyitó. **Balla Tibor**, a szövetség elnöke.
- 10.55 Beszámoló a Jugoszláv Református Keresztyén Egyház helyzetéről, különös tekintettel a presbiter munkájára. **Dr. Bordás László**, a Jugoszláv Református Keresztyén Egyház főgondnoka.
- 11.30 Szóbeli kiegészítés a főtítkári jelentéshez, amelynek írásos része lapunk más helyén olvasható. **Dr. Ritoók Pál** főtítkári.
- 11.45 A Számvizsgáló Bizottság jelentése az 1999. évi zárószámadról és a szövetség számviteli politikájáról. (A zárószámadás fő számai és a számviteli politika fő fejezetei lapunkban olvashatók.) **Csizmady Gábor**, a Számvizsgáló Bizottság elnöke és **dr. Ritoók Pál** főtítkári.
- 11.55 A szövetség 2000. évre szóló költségvetése. (A költségvetés fő számai lapunk más helyén olvashatók.) **Dr. Judák Endre**, a Gazdasági Bizottság elnöke.
- 12.05 A szövetség 2000. évre szóló munkaterve. (Erről szintén lapunk más helyén lehet olvasni.) **Mikó László** missziói titkári.
- 12.15 Beszámoló a Presbiter című lap 1999. évi munkájáról és a 2000. évi laptervről. (A jelentés lapunkban olvasható.) **Békefy Lajos** felelős szerkesztő.
- 12.30 A 2001. évi általános tisztújítás előkészítése, jelölőbizottság választása. **Dr. Ritoók Pál** főtítkári.
- 12.45 Ebédszünet. (Igyekszünk minden résztvevőnek szendvicset és üdítőt, valamint kávéfőzőt felszolgálni.)
- 13.30 Hozzászólások.
- 14.30 Határozathozatal. (A határozati javaslatokat a küldötteknek a közgyűlés előtt osztjuk ki, illetve azokat ki is függesztjük.)
- 14.45 Elnöki zárszó és imádság. **Balla Tibor** elnök.

A szövetség elnöke

kozás, nincs köze alvilági módszerekhez, sem ezek „felvilági” másához, bármely szinten is tűnjék fel ez közéletünkben. Ez a fény holnapi igazi lehetőségünk, hisz ez vár ránk 2000-ben is, hogy annyi csalfa, mesterséges fény után és között, mely tévutakra, önpusztításba vakít, vagy közösségi szembekötősihez vezet, legyen legalább egy megbízható útítársad, aki biztos útra igazgatja lépteidet. A személyes vétkek és az elmúlt idők történelmi bűnei következtében kialakult „istenhomályt”, embereket egymástól csillagmesszeségbe taszító szeretetfogyatkozást oszlassa el a kegyelem napvilága, s legyen hazánk, egyházunk, családod, személyes életed a felkelő krisztusi fény befogadjává, honává, másokat felmelegítő otthonává az új esztendő minden napján!

Békefy Lajos

felelős szerkesztő

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Bodolay Géza, Dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Dr. Papp Vilmos, Dr. Cseh Lajos, Kövespataki László, Winter Silvia.* Felelős szerkesztő: *Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *Balla Tibor.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel.: 218-02-66. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belsőre évi 420,- Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 1000,- Ft, Európa és a tengerentúl más országaiba 15\$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota.* Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

Egy példány ára: 70 Ft.